

ARGIA

1981-iraila 13-XLIV garren urtea 919 zenbakia 75 peza

LEMOIZ APURTU

- sean sands-ekin elkarrizketa
- BILBOKO ROCKEROEKIN HIZKETAN
- ARABA EUSKARAZ
- LUMA ZORROZTUZ: JOKIN APALATEGI

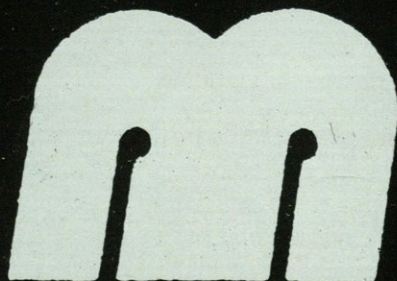

AUZMENOI

SASTRE-VERGARA 1.
DONOSTIAKO ESTILOA.

kirolzaleen zerbitzutan

miner

donostia

271050 eta 270447

Bazirudien «lehen euskal filmea» edo «lehen euskal nobela» edo antzekoen garaiak paseak genituela, bainan gaurkoz ezetz esan behar dugu, ale honetatik aurrera, eta asteoro orrialde batez **LEHEN EUSKAL ARGAZKINOBELA** eskaintzekotan bait gauzakazue. Lehenbiziko saio honen izenburua «Azkenean zu ere bueltatuko zara» omen da, eta ez dizuegu ezer gehiago esango, tramaren suspensea gal ez dadin. Badakizue, hemendik aurrera azkenaurreko orrialdean gutxi gora behera.

9.05.

Lemoizen aurkako borroka ezagutu duen bultzadarik handienetakoan artean kontsidera daiteke Abuztuaren bukaeran ospatutako Nazioarteko Jardunaldietan lortutakoa. Horren kronika ematen saiatu gara aste honetako MINTZAGAI delakoan. Garrasi bat, «LEMOIZ APURTU», eta eszenario bat: **LEMOIZ AURKAKO NAZIOARTEKO JARDUNALDIAK.**

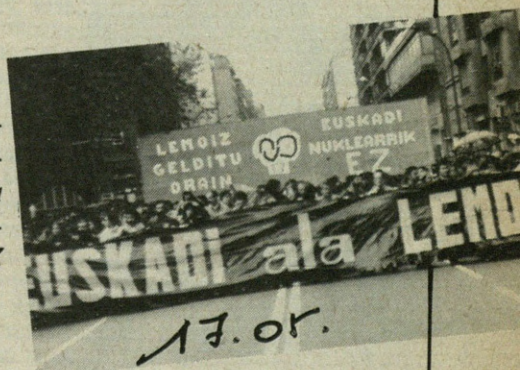

26.05

Gipuzkoan «Kilometroak», Bizkaian «Ibilaldia», Nafarroan «Oinez», eta Araban apalagoak ez direnez, aurrean montatu dute lehen aldiz «Araba euskaraz 81» izeneko kanpaina. Euskararen truke dirua eske oraingoan berriro.

37.05.

17.05.

ARGIA

Jabea: Zeruko Argia Koperatiba

Zuzendari kazetaria: Koldo San Julián

Erredakzioa: Josu Landa, Joxemi Zumalabe, Joxe Mari Ostolaza, Artaso.

Idazleak: K. Argiñano, «Astema», Balere Bakaikoa, «Beltza», Rafael Castellano, Carlos Donoso, Xabier Etxaniz, Jin Garrido, Mikel Hernán-

dez Abaitua, Felix Ibargutxi, Rufino Iraola, Julen Kalzada, Txema Larrea, Pello Lizarralde, «Mendiaga», «Murumendi», Mikel Nabarro, Xabier Portugal, Koldo San Julián, Joseba Sarrionandia, TITIRITEROAK (Enrike Amonarriz, Mikel Anza, El Bachiller Zalakain, Jokin Ansorena, Teresita Irastortza, Mikel Etxebeste, Josu Landa, Iñaki Uribe), «Txillardegui», Jon Urrujolegi, «Xinaberri», Jesus Maria Zalakain.

Marrazkilaria: Antton Olariaga, Joxemi, Cote, Tororo, Rotu.

Argazkilaria: Luis Otaegi, Arturo, Txema Ormazabal.

Administrazioa: Iñaki ugarteburu, Pepi Zabaleta, Joxe Mari Ostolaza.

Moldiztegiak: Ortazar Laborategia, Semi, Ernio.

D.L.: 80-1963

Helbidea: ARGIA, Virgen del Carmen, z/g. Ramonenea etxea, beheza, DONOSTIA-12

Telefona: 427786

HARPIDE SARIA

Barruan	2.500 pta.
Estatutik kanpo	3.500 pta.
Airez	5.400 pta.
Ale bakarra	75 Pta.

aste Giroa

IPARRAGIRRE
1820-1881

Liburuak

ROBIN HOOD, N.R.
Stinnet; Hordago argitale-
txea, 323 or., 300 pta.

«Maiteminduen ezpai-
nak elkartu egin ziren.
Eguzkia bazihoan eta zu-
haitz adarretan txoriek
alaiki kantatzen zuten».
Honelaxe bukatzen da
hain ezaguna izatera iritsi-
den nobela honen euska-
razko bertsioa. Liburu ho-
nekin Hordago argitale-
txeak aurrera daraman
Tximista Saila berrogei-
garren liburura iritsi da;
eta oraindik aurrerago jo-
tzeko asmoz. Benetan es-
kergarria da argitaletxe
hau nahiz beste batzuek
egiten ari diren lana. Era
eta tankera guztitako no-
belak arki daitezke sail ho-
netan, eta aberastasun ho-
netatik zuzenean edango
dutenak gure gaztetxoak
izango dira. Beno, hain
gaztetxoak ez direnek ere
badute non pasa ongi.

**IPARRALDEKO EUS-
KAL IDAZLEAK,** Kar-
melo Etxenagusia; Labay-
ru Ikastegia, 237 or., 700
pta.

Liburu hau beste edozer
gauza baino gehiago anto-
logia dugu: Derion urteo-
ro antolatzen diren Udako
Euskal Ikastaroetan
emandako gaiez osatutako
antologia. Herri literatu-
ratik 20 izen hartu ditu
Karmelo Etxenagusiak, li-
buru apain honen egileak.
Hortik aparte literatura
idatzitak beste 40 idazle
hartu ditu, azken hauen 94
idazlan hautatu ageri dire-
la. Testu eta idazle guztiak
lagungarri hornituta
azaltzen zaizkigu: sarrera-
txoa, oharra, hiztegia,
aurkibidea, etabar. Hone-
lako lanetan ohizkoak di-
ren arazoak planteiatzen
dira bertan ere, hau da,
aintzinako grafiak nola
gaurkotu, etabar, askotan
asmatzea zaila egiten dela-
rik.

**PREHISTORIA DE
NAVARRA,** Ignacio Ba-
randiarán eta Enrique Va-
llespi, Diputación Foral de
Navarra, 241 or., 1100 pta.

Aspaldiko kontua izan
omen da liburu honen osa-
tu nahia, bi egileek hitzau-
rrean aitortzen dutenez.
Gutxi gora behera
1971ean kokatu daiteke el-
karren lan honen hasera,
eta ordutik eta ahal izan
duten guztitan bildu dira
biok azterketari bukaera
emateko. Oso lan osatu
eta sakona suertatu dela
esan beharra dago. He-
mendik aurrera Nafarroa-
ko populazioa nondik
nora formatu zen eta gero-
ra ere nolako mogimen-
duak eta kulturak izan zi-
tuen jakiteko oinarritzko
liburua izango da «prehis-
toria de Navarra» izeneko
hau.

**PERINATALIDAD Y
PREVENCIÓN 1,** Ra-
món Saizarbitoria; Horda-
go, 471 or., 950 pta.

Bagenekien, jakin ere,
Ramonek utzia ziola no-
belak idazteari, baina li-
buru hau liburudendetan
ikustean sentitu dugun ha-
rriduraren gailurra zenba-
terainokoa izan den esatea
zaila zaigu. Soziologoare-
na egin du Saizarbitoriak
oraingoan. Aspace, Erans-
gui eta halakoen lagun-
tzaz, eta ekipo handi samar
baten lanaren poderioz,
ikerketan lan zabal bat bu-
rutu du Ramonek. Lan
horren lehen tomoa dugu
orain eskuetan duguna.
Lan honen xedea honakoa
litzateke. Gipuzkoan sub-
normalitatearen aurkako
prebentzio plangintza bate-
tarako lehen urratsa emate-
a. Bego hor bada, eta gu
hemen.

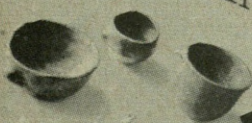
Aldizkariak

**JORNADAS INTER-
NACIONALES CON-
TRA LEMONIZ,** Abuz-
tuak 24-30, 75 pta.

Ale honetan bertan au-
rrerago arkitu ahal izango
duzue Bilbon, Algortan
eta Barakaldon duela aste
pare bat ospatu ziren Le-
moizen aurkako Jardu-
naldietaz berri ugari. Txo-
ko honetan —txokoari da-
gokionez— bertarako pres-
tatutako aldizkariari bu-
ruz aipamentxo bat egitea
tokatzen zaigu. Aldizka-
rian arkitzen diren pun-

Ignacio Barandiarán - Enrique Vallespi

PREHISTORIA
DE
NAVARRA

perinatalidad
y
prevención 1

unión de estudios ASPACE - Gueipuzcoa
Hondakoa

KOMIKIAK

IPARRAGIRRE, Berzosa; Erein argitaletxea, 63 or., 150 pta.

Iparragirre euskal bardo famatuaren mendeurrena dela eta, eta Eusko Jaurilaritzak honen inguruan montatu duen kanpainaren barnean, komiki honen kaleratzea. Izugarritzko inbertsioaren ondorioz argitaratu da komiki hau, oso itxurosoa bera, eta euskaraz eta erdaraz eros daitezke, subentzioari esker oso behekoa den salneurri batetan: 150 pezeta. Komikiaren gidoia eta marrazkiak Miguel Berzosarenak dira, eta marrazkien artean tartekatzen diren abestien ingurunea Xabier Letek egina da.

KONTZERTUAK

SANTANA ETA PACO DE LUCIA etorriko dira datorren igandean, hilak 13, Donostiako Anoeta Belodromoan kitarraz kontzertu bat ematearren. Gaueko 9tan hasiko da, eta sarreraren saria 800 pezetatakoa izango da, aurretik erosiz gero 700 pezetatakoa izaki. Irailaren 27an, eta oraindik detaileak erabat zehaztu gabe daudela, Belodromo berean **GENESIS** izango dugu, beren musika eskainiaz.

25

iraila
13-20

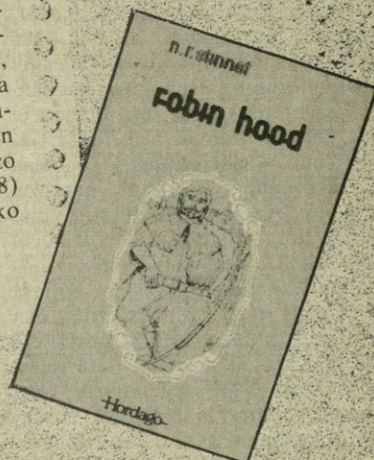
IKASTAROAK

GROSEKO EUSKAL ESKOLAK, urteoro bezala, euskarazko klaseak antolatu ditu. Maila guztiak eskaintzen dira, Alfabetatzea eta «D» titulorako prestaketa ere barne direlarik. Klaseak bi lauhilekotan banatu dira: Urriaren 5etik Urtarrilaren amaieraraino lehena eta Otsailaren haseratik Maiatzaren bukaeraraino bigarrena. Iraupenari dagokionez, astelehenetik ostiralera, ordu eta erdi egunoro emango dira. Klaseak Groseko Zuhaizti Eskola Nazionalan emango dira. Matrikulorako epeak honakoak dituzue: iazko ikasleentzat, Irailaren 4etik 11raino; eta ikasle berrientzat, irailaren 14etik 22raino. Izen hartzeak Groseko Auzo Elkartean (Larroka 8) egingo dira, arratsaldeko 7etatik 9ak arte.

DISKAK

MAGDALENA, Magdalena; IZ diskaetxea, 600 pta.

Iruñeko Madalena auzotik datozkigu rocka jotzen duen talde honen partaideak, eta auzoaren izeinetik jasó diote beren taldeari izena. Beraien hitzetan, beren musikarentzat nahi duten etiketa bakarra rockarena omen da, sei lagun desberdinak osatzen bait dute taldea, eta bakoitzaren eraginak eta bizitza desberdinak omen direlako. Nolanahi ere, seiak rockaren munduan hamar urte sartuak badabilta ere, diska hau urte eta erdi baino gehiagoko lanaren ondorioa dela esan daiteke. Iruñeko rocka dei genezakeen fenomeno musikal eta kulturalaren seinale beraz.

Iparraldeko Euskal Idazleak

Antologia

Karmelo Etxezagaitia

tuak, orohar, jardunaldietan zehar ikututako puntu berak dituzue (programa, herri zapalduen borroka, homosexualitatea, hizkuntz zapalkuntza, militarismoa, presoak, feminismoa, etabar). Gauza orijinalik aipatzekotan, gobernuari eta Iberduerori egingadako debaterako deia aipatuko genuke. Aldizkariaren itxura, bestalde, honelako kasuetan izaten diren baino askoz dexenteago arkitu dugu.

aezkoako mendietan

Hitz hauekin hasi zuen **Benito Lertxundik** Orbaizetako Harma Olari eskaini zion kanta. Eta kanta horrek sortu zigun euskaldun askori Aezkoako bailara ezagutzeko grina. Baita beren basoa zaintzeko aezkoarrek daramaten burrukak ere. Ezin ahaztu bestalde egurra ateratzeko egindako zubiari ETA-koek jarri zioten **bonba**.

Oraindik, ordea, ez da ugaria bailara hau ezagutzen duen jendea. Euskal Herriko txokorik ederrenez dugun ezagutza faltaz, noski. Egunero agertzen bait da telebistan Torremolinos. Eta sekula ez Iratiko baso izugarria.

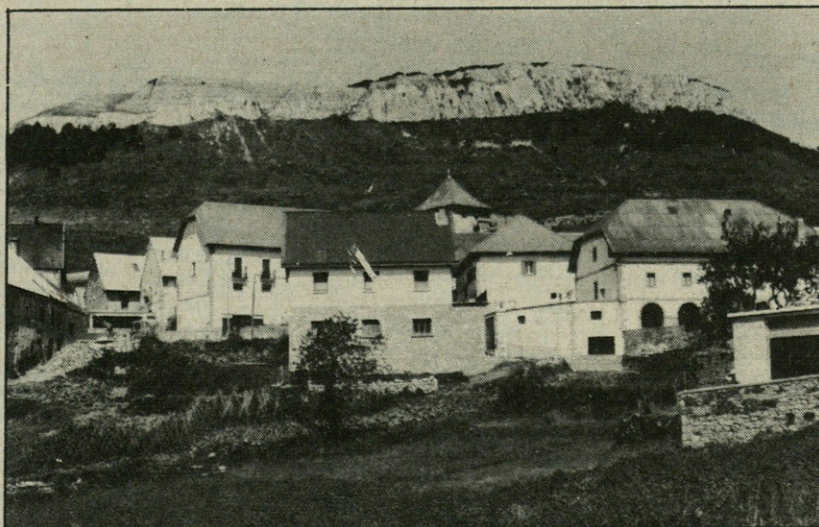
Aezkoara sartzeko onena Iruñetik joatea duzu, **Esteribar** (Zubiri,...) eta **Erro** ibarretatik barrena. **Bizkarret** eta **Aurizperri** (Espinal) iragan ondoren, bidean aurrera jarraituz **Auritzera** iritsiko zara. Arratsaldean soldadua eta berdea frango aurkituko duzu, eta larunbata bada inguruko herrietako gazteria ere bai, zenbait behintzat Irintzi diskoteka dela-eta etorriak. Dena dela, bailara guzti hau oso ederra bada ere (beste ibilaldiren bat eskaini beharko diogu), Aezkoara joateko Auritze baino kilometro pare bat lehenago hartu behar duzu eskubitara: **Garraldarako** bidea. Hau da Aezkoako herririk haundiena, bere txikian. Inguru horretako herri guztietan bezala eliza politta, kale lasaiak,... eta kurtsu barruan ume zarata ere izanen da: hemen konzentratzen dituzte ibarreko haurrak eskolatzeko. «**Auñak**» ostatuko etxeak oso ondo hartuko zaitu. Eta mostradorera inor agertuko ez balitz, herri txiki hauetako edozein tabernatan, hotsegin lasai.

Garraldatik aurrera, hurrengo herria **Aribe**. Baina erdibidean, eskubitara, **Itoiz**-a joateko kaminoa hartuz, **Ariztoki**: bidetxigorrez iristen den tontor bat, Aezkoako harizti ederrak ikusi eta fotografiatzeko prestatua. Bideari jarraituz, Aribe, eta hemen bi bide. Otsagabirakoak biak. Bata **Garaioa** eta **Abaurregainatik** barrena doa. Eta hauen ezkerretara geratzen da, goian, **Aezkoako Hiriberri** (Villanueva); hona iristeko Aribetik hartu behar duzu bidea, zubia pasa ondoren, eta hariztietan gora igo. Bailara honetan ea euskaraz hitz egiten den galdetzen duzunean beti Hiriberri eta **Aria** aipatzen dizkizute. Patata sailez eta belardiz inguratua dagoen herri honetan zaharrekin behintzat euskaraz hitz egin ahal izango duzu; 25 urte-

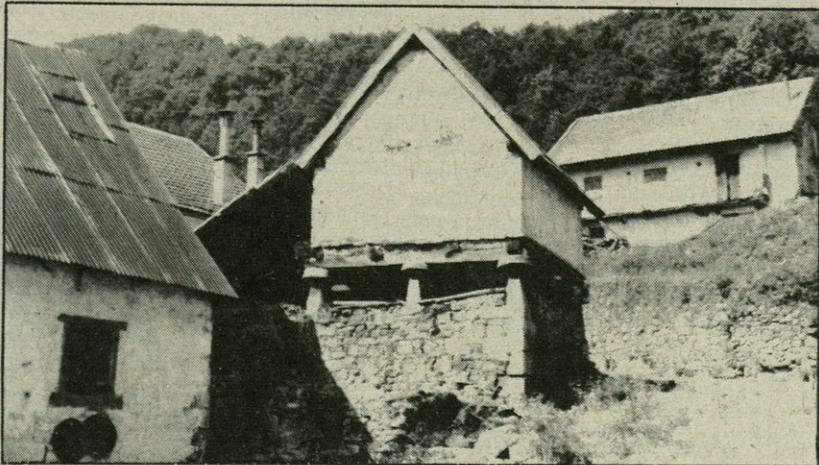
zehar azkenean kausitzen baduzu harriera ona egingen dizute; eta bazkaltzen ari baldin badira, etxeokoen kontu-kontari entrebistarik ederrena egiez kopatxo bat hartzeko aukera izango duzu.

Aribetik **Orbaizetarako** bidea hartuz, ezkerretara jo eta, gorde antzean, **Aria**. Isilean, hemen denborak aurrera egingen ez balu bezala. Jende heldu guztiak daki euskaraz Arian. Gazteek ez. Nafarroako herrialde askotan bezala, etxe izugarri zaharrak, zenbaitek egin zuteneko fetxa ate gainean duelarik. XVII. mendeko etxeak ere ba dira. Eta oso kuriosoa: Arian oraindik **garaia** (horreoak) aurkitzen ahal dituzu. Hau da agian Aezkoako herririk ezezagunena eta, Aribetik gertu egon arren, alde batera utziena.

tik gorakoek askok ulertzen dute; gaztegoek, eta batez ere haurrek, ezta tutik ere. Hemen ostatua aurkitzea ez da lan makala, baina kale aldatu

Aezkoako Hiriberri.

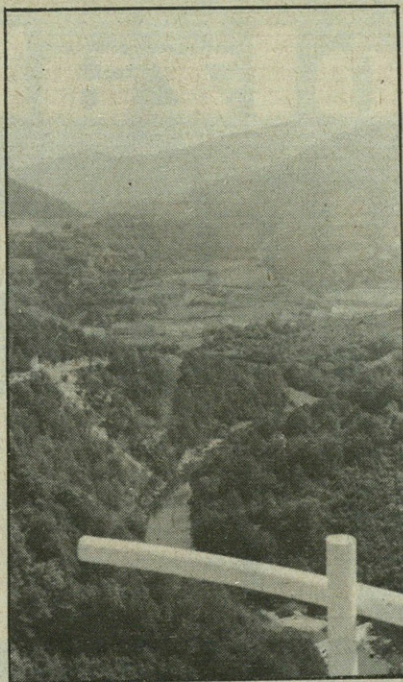
Arian oraindik garaia kontserbatzen dira.

Jendea lehio atzeetatik begira.

Berriro lehengo bideari jarraituz, **Orbara eta Orbaizeta**. Herri hauek zainduxeagoak daude, eta kanpotar gehiago ikus daiteke kaleetan, **Irati** edo harma fabrikara doazenak noski. Dozenerdiren bat kilometrotara dago, izan ere, **Harma Fabrika** zaharra. Eli-zak eta zenbait etxek zutik diraute oraindik; erreka gainean oraindik ere arkuak ikus daitezke, eta bi aldetara fabrikaren hondarrak. Duela berrehun urte hondakin hauen gainean ze neurritako lanak eginak zeuden pentsatze hutsak harridura sortzen du.

Harma olatik Orbaizeta aldera abiatuz, kilometro pare batera **Irabiako** pantano alderako bidea hartzen den gurutzea dago. Pista 10 bat kilometrotan jarraituz, Irabia, kanping egiteko nahiz mendiz mendi ibiltzeko aurki daitekeen lekuri ederrenetako bat. Beti aurkitzen da jende akanpatua «**El Paraíso**» deitzen dioten parajeen. Bailarako zenbaitek ordea horerako bidea itxi nahi omen dute. «**Jendeak zerrikeri haundiak egiten bait ditu!** Orain dela egun pare bat, urrutirago joan gabe, behi bat eraman behar izan dute mataderira, norbaitek puskatuta utzi zituen botila kristal batzuen gainean etzan zelako. Gazte batzuk eta horrela ongi portatzen dituk, baina... Zaborrarentzako otar batzuk ipini genizkian, eta ba al dakik zer egin duen norbaitek? Hartu eta sutara bota!». Penagarria izango litzateke hemen egotea galeraztea. Dena dela, egun pare bat baino gehiago egoten ez omen dute uzten militarrek.

Pistan zehar jarraituz, **Elurretako Andra Mariren** eliza, Espainiako **harmadak** hartua daukana, bertan bere kanpamendua ezarrita. Eta handik **Otsagabira**, orain asfaltatutako karreteraz. Aldapa behera latza, paraje zoragarriak, eta gauza bat kuriosoa: mendixka askoren hegi edo maldak daude oihaz jantziak eta gailurrak landuak, patataz batez ere. Basoetan kontuz ibiliz suerterik baldin baduzu agian basurderen bat aurkituko duzu; eta basahuntzak ere ba omen dabilz. «**Duela urte pare bat basahuntz haundi bat jetsi huan kalera elurra egin zuen batean**» kontatu digute **Izaltzun**.

Aritzoki: Aezkoako basoak gure oinetan.

HERRIXKAK KRISIAN. EUSKARA HILZORIAN

Hiriberri eta Aria salbu, Aezkoan galdu da erabat euskera. Bi herri horietan bakarrik esan digute zahar guztiek dakitela euskaraz. Gainerantzeko herrietan, alde haundiak daude bate-tik bestera. Orbaizetan **60ren bat urteko** emakume bati egin diogu ostatuaren galdera eta «**hor gainti**» erantzun digu; baina ulertu arren ez da mintzatzeko gauza: «**guti, guti**» omen daki; eta herri osoan bateren batek ba omen daki. Dena dela Orbaizetako euskaren atzerakadak arazo zaharra dirudi: «**Orbaizetan «de antes» elekatzen dira erdaraz.**»

Garraldan ordea zahar gehiagok daki euskaraz eta familiaren batean oraindik ere hitzegiten omen dute. Eta **Hiriberrin** 25 urtetatik gorakoek denek dakite ongi ulertzeko moduan behintzat: ostatuan guraso zaharrek euskaraz mintzo ginelarik seme zaharrenak (30 urte) erdaraz lasai erantzuten zuen gure elkarrizketa ongi jarraituz. Hortik beherako gazteek ordea ez

dakite fitsik. **Arian** berriz gazteek ere ba omen dakite. Baina hemen ere ba dirudi oraingo haurrekin eten dela ka-tea.

Dena dela, Aezkoatik itzulia eginez garbi agertzen da denean **prozesu** bera ari dela ematen, Orbaizetan jadanik burutua eta Arian hasten ari dena. Zer dago atzerakadaren oinarrian? Gauza asko, baina azken finean bizi modu konkretu baten krisiaren agerpenak denak. Mundu guztiak aipatu digu eskola. «**Egurra ematen ziguten eskolan euskaraz entzuten bagintuzten. Mai-suak gogorrak ziren horretan**». **Apai-zen** lan errepresiboa ere aipatu digute. Baina erdararen aurrerakadak lehen-dik zetorren familietan: zahar batek baino gehiagok esaten du bere gura-soek bi hizkuntzak zekizkitela.

Generazio arazoak ere larria dirudi. «**Gazteek ez digute konbertsazioan ematen**» esan digu bere semearekin si-maurretan ari den agure batek. «**Eta haurrek ez dute euskararekin deusik jakin nahi**». Leku gehienetan daukate entzuna kapitalean berriz euskaraz ikasten hasiak ote diren gazteak, eta bailarako bakarren batzuk ere ari omen dira horretan; baina ez da hori gazte gehien pentsamendua. Agian gizarte horrekin gustora etengo luket-lako. Ez bait da polita izango Aria be-zalako herrixka bateko bizimodua gaurko gazte batentzako. Mutil zaha-rren arazoa askotan aipatu digute: etxe askotako maiorezkoak ezkong-e geratzen omen dira. «**Neskak horretan listoagoak dira**» zioten Hiriberriko os-tatukoek.

Nolanahi dela ere, euskarak aspaldi galdua du herri gehienetan, guztietan, komunikabide funtzioa. Horregatik euskaraz ari diren zaharrei ere erdal kutsu haundia nabari zaie. «**Askos-tatzen bait zait hastea! Behin ordu erdi bat elekatu naizelarik hartzen diot pun-tua baina...**» Gogorra da hau aitortu beharra baina kateak erremediorik gabe etena dirudi. Erronkari, Sarai-tzu, erabat galduak. Ultzaman atze-rakada gogorra. Orain Aezkoa...

Eta euskaraz ongi ez dakiten gehie-nek beren gurasoez egiten duten sala-keta: «**Guk, haur ginelarik, jakiterik nahi ez zuten gauzetaz hitz egiteko erabiltzen zuten euskara**».

Bukatzeko bi eskabide. Bat: Nafa-rroako euskararen mapa egiazkoa egin dadila. Orainartekoak politikak dira... baina faltsoak; benetakoa egi-ten denean barrunbeak nahasiko bait zaizkigu guztioi. Bi: filologo eta etno-logoak azkar ibil daitezela hemengo hondarrak biltzeko.

Euskal Herriko buru argiak bitar-tean Krutwigen azkeneko ateraldia idia jeneial ala ergelkeria ote den bu-ruak hausten.

Iñaki Zudioondo

Orbaizetako Harma ola: gure historiaren lekuko.

kirolzaleen zerbitzutan

miner

donostia

271050 eta 270447

Izena
Nombre

Kalea
Calle

Herria
Población

ZK
N.º

Bizitza
Piso

Herrialdea
Provincia

ANAITASUNA

☐ Hamabostkaria. Urteko harpidetza: 1.500 pzta.
Publicación quincenal. Suscripción anual: 1.500 ptas.

ARGIA

☐ Astekaria. Urteko harpidetza: 2.500 pzta.
Publicación semanal. Suscripción anual: 2.500 ptas.

HERRIA

☐ Astekaria. Urteko harpidetza: 2.250 ptas.
Publicación semanal. Suscripción anual: 2.250 ptas.

Hartu nahi dut:
Deseo suscribirme a:

JAKIN

☐ Hiru hilabetekaria. Urteko harpidetza: 1.100 pzta.
Publicación trimestral. Suscripción anual: 1.100 ptas.

SASKI-NASKI

☐ Hilerokoa. Urteko harpidetza: 900 pzta.
Publicación mensual. Suscripción anual: 900 ptas.

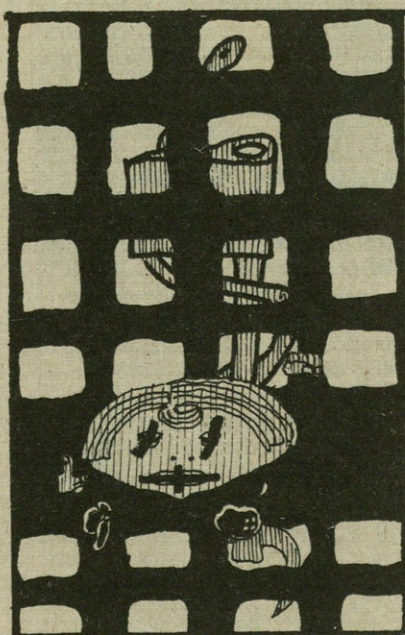
X batez jar ezazu harpidetu nahi duzun aldizkaria.
Señale con una X la revista o revistas a las que quiera suscribirse.

Txartel hau bete eta gero bidal ezazu mesedez 495 posta kutxara, Bilbo, **PRENTSA EUSKARAZ** karta azalean jarriz.
Una vez rellenado este boletín, envíelo, por favor, al apartado 495 de Bilbao, poniendo en el sobre **PRENTSA EUSKARAZ**.

ORDAINKETA MODUA: Harpidea hartzen duzun aldizkariak zurekin sartuko da harremanetan ordainketa modua jakin dezazun.

FORMA DE PAGO: Cada revista, a la que se suscriba, se pondrá en contacto con usted para darle a conocer sus formas de pago.

1

PUERTOKO PRESOEN GOSE GREBA AURRERA.

Labur hau idazteko orduan hama- sei egun daramatzate Puerto de Santa Mariako ETako presoek gose oporrean. Dagoeneko Cara- banchel, Soria, Basauri eta Yese- riasko euskal presoak haiekin bat eginik borroka bateratu eta gogor batetan hasi dira.

Beraiek dioten bezala «hama- laugarren egun honetan egoera uste baino gogorragoa agertzen da, aurreko hogeitamabost egue- tan izan dugun elikatze eskasaren- gatik».

Beren jarrera bi puntutan ze- hazten dute. Beren deusezteza bila- tzen duen egoera errepresiboaren aurkako gose greba eta komuni- kazio greba, euskararen arazo ze- hatzarengatik, eta orokorki kan- poarekin dagoen komunikazioa- ren aurrean egiten den kontrolle gogor eta zentzugabekoaren aur- ka.

Kalean ere hasi da borroka eta azken egunetako despliege despro- portzionalak erakusten digun be- zala, alde guztietan espero da bo- rrokaren gehiagotze eta gogor- tzea.

Amnistia osoaren beharra, Eus- kal Herriaren egoera orokorraren adierazpen, berriz ere gure ezta- rria marrantatzera dator.

2

**EAJ-REN BARNEAN IS-
KANBILAK LEMOIZ DELA
ETA.**- EAJren barnean Lemoizi buruz kontrako jarrera aski garbi bazegoen ere, joan den astean prentsak jakin arazi zigun alder- diaren barnean eta basearen mai- lan eztabaida bat irekitzeko asmo- tan dabiltzala. Kontrako bi jarre- ra agertzen duten bi ponentzia aurkeztu zaizkio baseari eztabaida eta erabaki dezan.

Bi ponentzia horiek elkarrekin duten gauza bakarra erreferendu- maren beharra litzateke, ponen- tzia bakoitzak erreferendum ho-

rretan jarrera desberdin bat har- tzea proposatzen duela. Ponentzia batek, alde batetik, Lemoiz ha- mar urtez gelditzeko moratoria bat eskatuko luke, ikerketa serio bat egiteko denbora izan dadin, eta aldi horretan beste irtenbide posible batzuek arkitu ahal izan daitezkeen. Hamar urte horien barru beste erreferendum bat egingo litza- teke, funtzionamendua eta apur- tzea eskatuz. Bigarren ponentzia, bestalde, Lemoizen funtzionamen- duaren aldekoa litzateke, baina Eusko Jaurlaritzaren kontrolpean. Ezin jakin alde aurretik zein ir- tengo den garaile. Gero geroakoak.

3

**EUSKAL HERRIKO HAU-
RRAK BERRIRO ESKOLA-
RA.**- Milaka haur hasi dira berriz ere eskolara egunero joan beha- rrez. Komunitate Autonomari soil- ik dagokionez (hau da, Gipuz- koa, Araba eta Bizkaia), lauhun mila inguru ume eskolatu ziren iragan astelehenean. Hemendik aurrera, eta bederatzi hilabetetan zehar, kaleetako eta familietako giroa erabat aldatuko da, goizetik ez dira haurrak kalean jolasean

ibiliko, eta arratsalde erdian auto- busetatik jaisten diren haurrez be- teko dira plazak, haur gehienak li- buruak besapean. Lauhun mila horietatik hirurogei mila ikastole- tara joango dira, hots, % 15ek eus- karaz jasoko dituzte haien ikasiak. Halere, eta norbait kontsolatuko delakoan, hile bukaera arte esan beharra dago arratsaldez bakarrik izango direla klaseak, datorren hile haseratik aurrera egun osoz izanik.

4

**FUTBOLARIAK ERE GRE-
BAN.**- Futbolariak beren lehe- nengo futbol greba egin dute. Ba- zirudien espanto guztiak entzun ondoren igande batez futbolik ez egoteak hiriak oinarritik mugitu- ko zituela. Baina hainbesterik

gabe igaro da. Azkenik betiko arreglotxoak eginik, partxetxo bat hemen, bestea han, eta aurrera. Prezioak gora, zorrak gora, azke- nean futbola bere aldapa behera hasia dela diote espertok.

OTAN ETA «EL ALCAZAR»

Joan den ostiralean, hilak 8, «El Alcázar»ek honakoa kontatzen zigun azalean:

«Para el pueblo español el asunto del ingreso en la OTAN era un tema casi bizantino, al que no prestaba atención. Es consciente de que estamos insertos en Occidente, sabe que el comunismo soviético es una amenaza para los pueblos libres y tiene, desde los tiempos de Franco la convicción de que nuestros pactos defensivos con Norteamérica nos implican, a la vez que nos protegen, en caso de una confrontación armada a nivel mundial. En tales condiciones, la decisión formal de entrar o no entrar en la OTAN le parece una cuestión técnica, que apenas le preocupa (...) Es más podía creerse que, en general el eventual ingreso en la OTAN no despertaba mucha ilusión entre los españoles por razones diversas: no ve la necesidad; teme que cueste más dinero que nuestro actual sistema de defensa; no tiene excesiva simpatía hacia una Europa que nos cierra el Mercado Común, nos quema los camiones, se niega a entregarnos los terroristas, se muestra dubitativa y temerosa en el enfrentamiento con la URSS, apoya en Hispanoamérica el comunismo al que dice oponerse en Europa y mostró en el pasado muy poca gratitud hacia el reforzamiento de su defensa que suponía nuestros pactos con Norteamérica. Sin embargo el empeño de los marxistas, sean del PSOE, del PCE o de la ETA, en oponerse al ingreso de España en la OTAN está haciendo cambiar

los sentimientos de mucha gente. Gente sencilla, que hace una elemental composición de lugar: Cuando los rojos tanto se oponen a que entremos en la OTAN es que algo van a perder. O dicho de otra forma: Si los comunistas y socialistas no quieren que entremos en la OTAN va a ver que pensar que la OTAN es buena para los valores de la civilización cristiana».

OTANEN UNTZIAK ESPANIAKO PORTUETAN

GACETA ILUSTRADAren 1.300. zenbakian gai eztabaidatsu honi buruz jarraitzen dira:

«Nuestra argumentación para oponernos al ingreso en la OTAN —dice Emilio Menéndez del Valle, asesor de Felipe González— va a consistir en demostrar que las decisiones fundamentales para la defensa atlántica se toman en Estados Unidos y no en Europa. El gatillo nuclear en concreto está en manos de Reagan y los gobiernos europeos no tienen ningún poder de decisión en temas que pueden comprometerles en una guerra. Nos consta que muchos países que están en la OTAN no entrarían en estos momentos si tuvieran que tomar ahora la decisión. (...) Será difícil también, digan lo que digan, no aceptar la presencia en España de misiles nucleares e incluso de la bomba de neutrones, una vez en la OTAN.

ISATSA AGERIAN DU

Garai batetan hain liberala izan zen aldizkariak gaur egun duen ideologiaren aztarna nabaria arki dezakegu azken zenbakiaren (509.) editorialean:

«La decisión de ingresar en la OTAN tiene así un significado histórico de primera magnitud. Es la decisión de poner fin a la decadencia inevitable provocada por el aislacionismo hispánico. Es la decisión de que España deje de ser un país cerrado que se fría y se mata en su propia sangre. Es la decisión de llevar a la práctica los sueños del regeneracionismo hispano volviendo de nuevo al concierto de las naciones del que nunca debimos salir.

DEPRISA, DEPRISA

Bere aldetik, LACALLEren 180. zenbakian titulu adierazkor honetaz ari zaigu:

«Los argumentos de UCD para negar la solución constitucional del referéndum popular se basan en considerar que la entrada de la alianza es un tema de política exterior, que no procede por tanto la consulta mediante referéndum. La oposición, por su parte, argumenta en contra dándole la vuelta a los razonamientos. Si se entra en la alianza militar, hay que tramitar la entrada en la OTAN por el artículo 93 de la Constitución, porque existe traspaso de competencias y cesión de soberanía. Ello conduce a la exigencia de la mayoría absoluta en el Parlamento (cosa que no alcanzaría el partido del Gobierno ni con el apoyo del resto de la derecha), y la petición del referéndum a partir de 500.000 firmas tendría que ser atendida.

En todo caso, la instalación de artefactos nucleares en España sería una decisión que podría tomar cualquier Gobierno una vez dentro de la OTAN sin que eso tuviera que ser consultado a la opinión pública. No basta con el compromiso verbal de un ministro o con las seguridades de buenas intenciones de un Gobierno. Una vez en la OTAN, el procedimiento estará condicionado por las necesidades de la defensa occidental que en cada momento se planteen. Y será resuelto por el ejecutivo.

INTERVIU 277. zenbakia

SE PIDE QUE TRAS
DESVELAR LOS SECRETO
DE SATURNO, EL "VOYAGER-2"
VENGA A ESPAÑA A DES-
VELAR LOS DEL ASALTO
AL BANCO CENTRAL.

sean sands. bobby sands-en anaia

bobby sands-en anaiarekin hizketa: sean sands

Bilbon, antinuklear jardunal-dietan ezagutu genuen. Ifar alde-tik nor eta Bobby Sandsen anaia, Sean Sands. Tipo mehe, luzea, kostata atera genuen aurrera bera-rekin elkarriketa, inglesa, euska-ra eta gaztelera erabili behar izan genituen eta. Agian ez du ezer ber-rririk, ezjakinik, esango baina merezi du entzuteak.

ARGIA.- Ez da lehen aldia, ez eta azkena izango ere, Irlandar pre-soak gose greban jarduntzea, bai-nan ez genuen uste erabakia hain gogorra izango zenik. Zein atera bide ikusten diok egoera honi?

Sean Sands.- Bueno hasteko esan beharra dago presoek dara-maten borroka orain 5 urte hasi zela. 76an gobernu britanikoak

ordurarte onartua zegoen presoen estatuto politikoa ukatzearekin batera hasi zuen hauen kontrako jokoa. Ordutik hona presoen ekin-tza piloa ikusi ahal izan dugu esta-tutoa berreskuratzeko: garbiketa greba, jantziarena etab. Gobernu britanikoaren erantzuna beti bera izan da: indarkeria areagotu eta presoak geroz eta egoera latza-

goan mantendu. Hortaz ez da batere harritzekoa hauen erreakzioa hain gogorra gertatzea.

ARGIA.- Hain garrantzizkoa al da ba preso politikoen estatutoa?

Sean Sands.- Estatutoarenak bi alde ditu: bata, arrazoin politikoengatik atxilotu dituztela, borroka irlandar zati baten askatasunagatik delako, eta bestetik estatutoak dituen abantailengatik. Egun 450 preso ari dituk borroka honetan jo eta ke, haietatik gose greban 7. Beste 400ek berriz badute estatutoa, 1976 aurretik atxilotuak izan zirelako.

ARGIA.- Nola daiteke gobernuak batzuzentzat estatutoa onartzea eta besteentzat ez?

Sean Sands.- Ba ordurarte, 76 arte ez omen zekien irlandar borrokalariak zer ziren baino aurretik terrorizatatzat jotzea erabaki zuen. Esan beharrik ez honek suposatzen duena, hemen, Euskal Herrian horretaz guk aina dakizue eta.

Presoen auziak, arazoak, borrokak etab. beti kanpoko jendearen laguntza eskatzen du. Terroristak direnez kalean haien alde borrokatzen direnei ere tratamendu bera eman behar zaielakoan dago gobernu britanikoa. Pentsa gose gre-

ba hasi zenetik 15 gazte gertatu dela hilik borrokaren ondorioz. Konpara ezak Ingalaterran uda hasieran izan ziren istiluekin. Inor hilik ez gertatzea zen hor polizia-ren buruhausterik handiena, Ifar Irlandan berriz...

ARGIA.- Hortaz gobernu britanikoaren indarkeri jarrera ez da presoenganako bakarrik, arlo guztietara zabaldu nahi al du?

Sean Sands.- Zabaldu bakarrik ez, ekintza probokatzailerak eta guzti eragiten ditu jendea astintzeko. Patsi O'hara, hildako laugarren gose grebalaria, hil ondoren soldaduek sudurra hautsi zioten kolpeka, baita arpegia erre zigarroak bertan itzaliz. Jakin orduko noski, jendea sutan jarri huen eta errepresioa ere gogortu.

Gero ere presoak toreatzen ari dituk. Gabona aurretik negoziaketetan hasi hituen eta gobernuak zenbait promesa eskaini. Ez zian bat ere bete, bainan onduntxe hastekotan zegoen gose greba gelditzea lortu zian.

ARGIA.- Ez al dago negoziaketarik ba?

Sean Sands.- Ez ba, britanikoen esku dago tratutan hastera, Maze-ko kartzelara ordezkariaren bat edo beste bidaltzea, bainan ez ditek egin nahi. Bazekiten, greba hasi orduko, ez zela tzantxetan hartzekoa, presoak hiltzeraino jardungo zirela. Aterabide bakarria eskainitakoa betetzean dago.

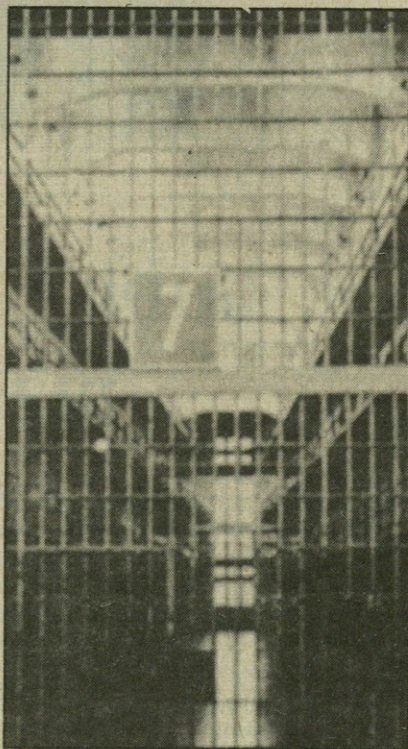
Gaurdaino gobernuak ez du inor hiltzen utzi izan. Beti nolabaiteko konponketetara ailegatu izan dira. Orain berriz Bobby hil ordutik beste guztiontzat heriotzearen ateak zabalik geratu dira. Honek aldaketa kualitatibo handia suposatu du gobernu britanikoaren politikan. Indarkeri edo gogorkeri bide hau Ingalaterra bertan somatzen hasiak dituk, paroaren arazoan, Teatcherek daraman politikak ekonomikoan etab. Eta ez diat uste kasualitatea denik.

ARGIA.- Bazirudik, kanpotik behintzat, gose grebak, frakasoak ez bada ere ez duela bere helburua lortuko, ez zaretela gai izango gobernua makurrarazteko. Zer ondorio baliagarri espero daitezke gerorako?

Sean Sands.- Nik ez nikek esango greba frakasoak izan denik. Hildakoak ezin dizkiagu berpiztu, bainan hauen heriotzeak kristoren eragina izan du gure artean. Batek herri barneko batasuna sendotu duelako. Inoiz baino jende gehiago dabil grebaren inguruan lan eta lan. Eta batasuna eta borrokan aritze hau ez duk grebarekin batera bukatuko. Irlandar erakunde abertzaleentzat ere bultzada handia suposatuko du honek. 800 urtez britanikoen aurka jardun den herri batek tankerako «frakaso» jasan bide du. Igual betiko leloa duk baino hildako bakoitzak beste ehun bultzatu ditu bide horretatik. Eta ondorioak beti luzarora agertzen dituk garbi. Bestetik gobernu britanikoaren jokaera argi ikusi dugu. Ez du ezertan ere etsi nahi. Hortaz bakoitzak atera ditzala bere konklusioak.

ARGIA.- Ba al dago ba hizketa eta berbaren aldekorik zuen artean?

Sean Sands.- Hor diagu SDP laborista den partidua. Pazifistak beraiek diotenez, beti negoziaketa eta paktuen aldekoak agertu izan dira. Oraingo honetan ez dute gauza haundirik egin, presoek greba uzteko esatea baino. Hemen prolema duk ez dagoela ezer paktutzerik.

ARGIA.- Presoen aldeko borrokan jende multzoa dabilela eta, indar guzti hau ez al da nonbaiten jasotzen, indar politikoez gain ez al da erakunderik ekintza guztiak jaso eta bideratzen dituen?

Sean Sands.- Lehen protestak hasi zirenetik, mantarena, garbitasunarena eta, Ifar eta Hegoaldean sortzen hasi ziren Bloke Haren herri batzordeak. Bakoitzak bere lehendakari-ordezkaria du Bloke Haren Nazional Batzordera joaten dena. Azken honetan zentralizatzen da informazioa, propaganda etab. Gero herri batzorde bakoitzak antolatzen ditu bere ekintza eta eginbeharrak herri mailan nahiz nazionalean: Belfasten manifestapena dagoela antolatua, ba leku bakoitzean autobusak antolatu etab. Gero presoen senideek antolatua dute Senideen Batzordea, beren egoera bereziak sortzen dizkien arazoak konpontzeko. Azkenik, orain sortu berria den Gose Grebaren Batzordea, besteekin kordinatua dago baino greba honetarako sortu zen bereziki.

ARGIA.- Hego Irlandan ere batzorde hauek sortu zirela esan duk. Laguntza asko jasotzen al da hegoaldeetik?

Sean Sands.- Jende aldetik bai. Jarrera ona du Iparraldeko borroka hegoaldekoengan. Han oztopo handienak beti gobernuko jendeak jartzen ditu. Republika sortu zenean, 1917an, borrokan kasik parte hartu ez zuen jendeak eskuratu zuen gobernu. Ordutik gobernu britanikoaren arauera jokatzen dute beti, ekonomi gaietan haien menpe daude eta. Alde horretatik ez diagu ezer espero, nahiago bait dute egungo egoera mantendu, 26 kondadorekin 32ren Irlanda baino. IRA hortaz atzoko borroka jaso eta Irlandaren askatasun osoa lortu arte jardungo da. Eta esan behar hegoaldeko gobernu irlandarrak IRA galerazia duela:

ARGIA.- Hortaz, britanikoe laguntzaile dexte zeukea lurralde haietan, batetik irlandar gobernu, bestetik iparraldeko soldadu eta protestanteak. Azken hauek zein

aterabide ikus dezakete arazo honetan?

Sean Sands.- Irlandar abertzaleak eskaintzen dugun aterabidea guztioi zabaltzen zaie bai katoliko bai protestanteei. Ez da erlijioa bata eta besteak zatikatzen gaituena, bakoitzak politika britanikoarekiko duen jarrerak baizik. Horretan gobernu britanikoak etengabe erabiltzen du bonbardeo ideologikoa, beharrezkoa bait du bi komunitate erlijiosoen arteko gerra itxura mantendu. Bainan guk ifarraldeko jendea irlandartzat jotzen dugu, beraz Irlanda bateratuaren proiektuan ez da inor baztertuta utziko.

ARGIA.- Ez al duzue han nuklearrekin arazorik?

Sean Sands.- Oraingoz ez zaio inori horrelakorik burutu. Uranioa ba omen dago hegoaldeko kondadu batetan eta britanikoe minak eraiki nahi omen dituzte baino orain arte ez dituk ezertan hasi.

bi kiskal aldiren artetik

(Desde Miarritzeko beach, zuzen-zuzenean)

Bizia iragaiten behatzeko, hortxe berean, balkoi azpiko itzalean —sekula sobera bero baleza eguzkiak— ezarritako aulkian eseritzen zenean aitonak zioen bezala: «Gaizak zale kanbiatzen tük, hoo!».

Egi handia ziotsan aitonak, n'est-il pas?

* * * *

Yes, it is. Eta hain aldakorrak dira gauzak politikan non ez bait daitezke denak hemen sar. Dugun rekapitulazio motz bat egin hala ere:

- Pantxoa (Miterrand) eta Peio (Mauroy)-ren garaipena,
- Destradena kostaldean,
- 6 militante abertzaleen libratze (neke)a,
- hauzien baia estradizioei, gobernamenduarien eza.

Bainan azpian ba da mugimendu gehiago: PSek erreforma plangintza bat hasten (hasi ala hasiko) du martxan emaiten, pundu nagusia departamendua dela; IZANek (Enbataren inguruko jendea, erran nahi bait du, eskuina abertzale progresistaz auto-koloreztaturik) bere ekintza programa abia arazten du. Nostradamusen seme espiritala izan barik erran daiteke eskuz-esku ibiltzen entseatuko dela IZAN PS-agaz, horrela, ezker abertzaleak duen leader sheapa, baita ere podere zatiño bat, nola-bait harenganatuz. Jadanik ba ditu zenbait urrats eginik alderdi honi buruz.

PSari, noski, interestzen zaio solaskide moderatu baten aurkitzea abertzale mugimenduan, horrela, gutti emanez, ezker abertzale erradikala baztertzen eta marjinaltzen du. PNvek aldiz hortzak erakusten: AGER aldizkaria muntatu dute «Eusko Gobernuaz es-

Astema

kas den informazioaren egiteko». Horiek duten sosarekin, laster muntatua dukete iparraldeko Buru Batzarra eta batzoki bat edo beste.

Eta ezker abertzalea? Memento-ko umezurtz gelditu da: zapalketa- ren kontra mugitu zen batez ere, orain arte oinarri inportante bat zitzaion. Iduri luke zenbait hilabetez edo behar bada gehiago halako bake aldi bat, zampaketa agergarri- rik gabekoa, izanen dugula. Beraz, bide gurutzean. Miterrand-en garipena arras kaltegarria gerta litzaiguke. Bainan abantaila bat izan du bederen, guri guhauren hutsak eta eskasak erakustea: klari- fikazio politikorik eza, lan eta borroka egituraketa eskasa, hel- buru eta estrategia zehatzik ez, in- forma bideen gabezia (bai mugi- mendu barnean, bai jendeari bu- ruz) eta abar.

Debate bat, LANerako susta- tzaile, zabala eta irekia, behar- beharrezkoa dugu, toki aproposa- gorik dagoelakoan, akabo roiloa. El Lomo, Bizkaino, ripatzen egi- ten nauzue, egin, ez zitzela kexa.

* * * *

Mattin eta Etienne Salaberri ka- lonjea joanak. Ezer gutti gehi dai- teke jadanik erran izanari. Baka- rrik heien iragitearen lekuko, be- launaldi berriak behar duela izan, heien lanaren molde berean nahiz diferentetan jarrikiz, gure ahozko eta idatzizko literaturen onetan.

* * * *

Kriston erromeria gaitzean, Santandres plazan, orkestra, txar- ranga eta guzti. Ordu arte beraz.

* * * *

Abisu pertsonala bat: Jojo, ez zakala gure afaria ahantz.

Nire topaketa Bakarti Zabalariekin kasualki gertatu zen. Denbora hartan Karlos Argiñanoren mandatari berezia gisa lanean ari nintzen, eta egun hartan Basamortura bidali ninduen kubi batzuen bila egungo plater egiteko, Errusiar Pistoia zala. Cristobal Colon bezala oker ibili nintzen eta ekialderuntz joan ordez mende-balderuntz bideratu egin nintzen. Ezkerti naizelako agian ba. (Bere bide-okerkuntzagatik Colon ezkertiari eta horregatik Otxandion jaio zela uste du Euzkal-Edestiagintzak). Eta azkenean Texas Basamortuan aurkitu nintzen. Suge pozoitsu, koiote, bi metrotako musker, korrekaminorik eta lio guztia. Oso irudikor sentitzen nintzen, abere haik ez zaizkit ezebez gustatzen eta. (Egungo plater egiteko haik harrapatzea agindu balit Argiñanok, nire lanpostutik agurtuko nintzen sur-le-champ). Ondo, ba. Hemen nauzue, Texasar Basamortuan, lur gorria zanpatzen, kaktoen esnea edaten. Eta han goian, berun eguzki bat. Par egiten naute La Conchan egun antiziklonikoek. Hau huen eguzkia, hau. Eta ez zegoen itzal bat ere, eta kaktoak hain argalak ziren, beren itzalek sudur, esternoi, txirriña eta zakila bakarrik gerizatu zizkidatela haiei hurbiltzen nintzaienean prexko pixka baten bila. (Itzuli naizenean bi alde beltzaturik neuzkan, eta bitartean ezko zuri markin bat luzera: esnegain

Gezurra!

RAFAEL CASTELLANO

bakarti zabalaria

eta —jateko— txokolatezko izozki baten antza nuen).

Batetan lur muino bat, sator gordelekua gisaz, nire aurrean agertu zen, eta handik ezin duzue iruditu zelako arpegia zimurtuz jalgi egin zuen. Sudurra luze, zorrotz eta ahaltsua zeukan, eta ez-

painak zedozer esan nahiz mugitzen zitzaizkion legor-bustinez beterik. (Oi, euskal hizkuntzaren paradoxok!).

Poliki poliki soin guztia esteparen azaletik erten egin zuen eta... Oi lotsa, oi anatema, oi pekatua, oi Inpernuaren abominazioa! Gizabanako hura paja egiten ari zela bistan zegoen: tximino bati bezala, bere destart ariketan eragiten zitzaion ukabila, zanba, zanba.

«Vade erretro, Satanaz», esan nion. Eta Bakarti Zabalaria (hau eta ez beste gure pertsonaia zelako) eskue gelditu gabe arrapostu zidan: «Ze Satanaz ala ze txorraz: Bakarti Pajalaria nauk, txo. Oso pozik». Eta esku askatua nireganantz luzatu zuen. Ez nion onartu, zelako gauza nazkagarria puah. Bi edo hiru pausu atzeratu ondoren badaezpada ere (eskuak bere enbolo mugimenduan ekiten bait zuen, eta inoiz ez dakik noraino iritsi daitekeen anakoreta baten inhibizioa), zuzendu nion Bakarti-ri: «Hori errata bat izango da, **Zabalar**i eta ez **Pajalar**i mito famatuaren izena izaten zalako». Karkaretan apur zitzaidan ordun nire anakoreta, eta gero horrela zion: «Oi gizajo, oi kandido, oi amarrugabia! Bakarti **Zabalaria** Españarentzat aipaera huen, baina ni Atzerrientzat aipaera nauk, osea, aipaera orijinala. Bazirudik pekatu orijinala deitzen dena ez dela hain zuzen ere pekatu artetik orijinalena...»

Jatetxea

ALDANONDO

SAGARDOA — TXAKOLINA

DONOSTIA

Urrt. 412852

K. EUSKAL-HERRIA-6

ikastolak eta erdaldunen euskalduntzea

Uztailaren egunotan, eta leku askotatik ageri da gai honen garrantzia eta berorrek sortarazten digun kezka.

Bizkaian bederen, zenbait ikas-toletako jendea (gutti zoritxarrez) bildu ginen BIE eta BILEn babes-pean, eta haur erdaldunen euskalduntzeaz luzaz mintzatu gara. Aurretik, nolana ere, ikastolen egoera aztertu genuen, orain arte egin duguna azalduz.

Egoerak aski ezberdinak izan arren, elkarkomunikazio baliotsu bat egon zen, eta horra hor jaso ditugun informazio eta datuak.

Geroxeago, azterketari ekin genion, horretarako Erramun Baxok laguntzaile aparta izan dugularik. Esker anitz Erramun!

Nik neuk, interesgarria deritzot oso jaso dugunari. Gauza bat argi dago, nik uste: Ikastolek ez dute euki, erdaldunen euskalduntzeari dagokionez, espero zitekeen arrakasta. Are gehiago, haur erdaldunena arazo larria bilakatu da eta, sarri askotan, ikastolen helburua eta funtzioa arrisku bizian jarri ere.

Honen aurrean, ikastola askok, arazo hau sakonki berplanteatzeko premia ikusi dute.

Egia esanez, eta problemaren haria jarraituz, norbaitek lan egin badu horretaz, ikastolek egin dute, ... gurasoen ahaleginak (ekonomikoki bederen), irakasleen borondatea eta ordu piloa... Baina, Fruitua?

Bai... zerbait lortu dugunik ezin daiteke ukatu... Haatik, askok dugun senzazioa arras «frustrantea» da. Euskara geletan erabiltzen da (erabiltzen denean), baina geletatik at erdarari jo eta ke... etxean, beste horrenbeste, eta kalean, zer esanik ez.

Noski, hau obserbazio mailan gelditzen den gauza bat da, datu zehatzik ez bait dugu jaso (!!!).

Badaude, jakina, oso giro euskalduna duten ikastolak, herri euskaldunetan kokaturik daudenak hain zuzen ere, baina zein portzentaia?...

Guzti hau ikusita, zerbait aldatu behar dugu, dudarik ez, hain lan haundia egin ondoren, horren fruitu urria jaso ez dezagun. Baina ZER?

Eta hortxe dago gakoa. Niretzat, askok azterketa baten beharra ikusi badute, ez da gutxi.

Guk ikusitako egoeretan, badaude, egon ere, gauza bitxiak eta adierazgarriak.

Itxura denez, nahiko argi dugu, filosofikoki edo, erdaldunek euskara ikasi behar dutela, Ikastolan euskal irakaskuntza bat jarraitzeko asmoz. Hala ere, haur erdaldunak barruan ditugularik, ez daki gu zer egin haiekin, antza.

Gehienok, euskaldundu direlakoan gaude, baina ez dakigu ongi nola.

Hasieran, batzuk euskaraz egiten diegu, beste batzuk aldiz, erdaraz.

Zenbait lekutan (ahal izanez gero) euskaldunen artean jartzen ditugu erdaldunok (minoria direlarik agian) «inmersio» naturala egin nahian: beste batzutan, ordea, aparte jartzen dira... Sarritan (ia beti), metodologia berdina erabiltzen da erdaldunekin eta euskaldunekin, euskarari dagokionez berdinak balira bezala.

Zenbait ikastoletan, eskolaurreko andereñoak, euskara apenas dakitenak izaten ohi dira. Beste batzutan, aldiz, euskara ongi menpera dezatela nahi dugu. Guzti hau zeharo nahasteko, experien-

tzia bat hasi ondoren, aldatu egiten dugu, edo pikutara bota eta beste metodo batez probatu... dena zirkunstantzien arabera.

Beste alde batetik, badaude gurasoen euskalduntzeari garrantzi haundia ematen diotenak, beste batzuk fixik ere ez.

Azkenez eta burutzeko, ez dugu honetaz hitzik idatziko eta beraz, orain arte egindakoaren arrastorik ez da egongo. EDERKI!

Honekin, uste dut, autokritika nahiko liteke oraingoz, baina badira beste oztopo batzu ere ezin ditugunak ahan-tzi:

Ikastolen pedagogi-estrukturazio falta, arazo ekonomikoak, gurasoen kontzientzia eza euskararekiko...e.a.

Azken batetan, hori ikusiez gero, ulertzen ditut gure erresultatuak.

Nahas mahas honetan «argiaren» premia dugu, helburuetatik hasita konpromisuetara helduz: «Euskara gure lehen hizkuntza izan dadila eta haurrak euskaraz bizitzeko gai izan daitezela».

Baina honek, denon partaide-tasuna exijitzen du. Gurasoek, Euskararen aukera egiten dutenean, dagokien ardura har bezate. Eta Gobernuak noiz hartuko du berea? Ikastolak ezin du, berak bakarrik, haur bat euskaldundu, ingurua irabazi behar du, hala-beharrez!

Nik, bukatzeko, zera azpimarratu nahi nuke: nere ustez, bide berriak urratu behar ditugu; hau da ikerketaren sasoia, analisia egiteko denbora, geure esperientziak sortzeko, geure teoriak eraikitzeko, ... helburuak ongi merezi du halako zerbait. Guk behintzat, Irailan jarraitzeko asmoa dugu.

Josu Sierra Orrantia

gabonetarako telebista eta irratia euskaraz

Aurten apirilean, EHE taldekoek, nahiz eta batzuk istiluak sortzen ditugula bakarrik esan, euskararen erabilpenaren dinamika sortzearen, gure ekintzen plangintzaren bigarren arloa lantzen hasi ginen. Lehenengoa nahiz eta osoki lortua ez izan, abiada hartua du eta.

Gure plangintza, ekintzen plangintza bat da, helburutzat, euskararen erabilpenaren dinamika lortzea duela, ez bait dugu sinesten, goi mailetan erabakitzen eta prestatzen diren organigramak, erabilpenaren dinamika sortzen dutenik, eta euskara erabilpenaren bidez salbatuko da. Behean, herri mailan landu behar dugu plangintza, eta horregatik herri mailan dauden taldeekin lotu eta borrokatu behar dugu: AEK, Gau Eskolak, ikastolak..., hauek bait dira euskararen erabilpenaren dinamika bultzatzen ari direnak.

Beraz lehen esan dugun bezala, plangintzaren lehen puntua piska bat alde batetara uzten dugu, alegia, «euskararen presentzia grafi-

koa». Nahiz eta herri guztietan errotulo guztiak ez euskaratuak izan abiada hartua du, eta edonoiz abiada hau galduko balitz, berriz ere arlo honetan ekin beharko genuke.

Bigarren arloa komunikabideena dugu, nahiz eta prentsa eta aldizkarien euskaratzearen alde ere borrokatu, batez ere TELEBISTA eta IRRATIETARA zehaztuko dugu oraingoz gure borroka. Zergatik?

Argi eta garbi ikusten dugu, euskarak gaur arte iraun badu, baserrietan eta etxeetan erabilia izan delako da, baina gaur egun, gure etxe eta baserrietako sukaldeetara irratia eta irratia bidez, erdara inposatu digute, ez bait dugu hauek euskaraz entzuteko aukerarik.

Beraz ikastolen, Gau Eskolen, AEK-ren..., lana, askotan galdu egiten da, kalean erdara nagusi delako eta etxeetan gero eta gehiago ere bai.

Euskara ikasten ari direnentzat, euskara entzutea, entzumenez eta

ikusmenaz ikasi behar bait dugu, benetan garrantzizkoa da, eta beraz telebista eta irratia euskaraz izatea guztiz baliogarria, litzateke.

Apirilean arlo honetan lanean hasia erabaki genuen, eta seguraski, zuen herrietan kartelak ikusiko zenituzten, baina uda iristen denean, denok badakigu zer gertatzen den, eta nahiz eta kanpaina aurrera joan ez da mugimendu gehiegi ikusten.

Argitu nahi dugu gure kanpaina honen zentzua. Zer esan nahi dugu, «Gabonetarako Telebista eta Irratia Euskaraz» eskatzen dugunean?

IRRATIARI dagokionez, hau eskatzen dugu:

–Euskal Herri osoan entzungo litzatekeen irratia bat eskatzen dugu.

–Programazio aldetik beste irratia batekin egingo lukeena.

–Dena euskara hutsean: berriak, kirolak, publizitatea, elkar hizketak...

TELEBISTARI dagokionez:

–Euskal herri osoan ikusiko litzatekeena.

–Euskara hutsean: berriak, kirolak, pelikulak, publizitatea...

–Programazioari dagokionez: Gabonetarako eskatzen dugunez gero, eta epe hau ez da guk asmatua, prentsan aipatua baizik, nahiz eta geroztik bi aldiz atzeratua izan, hasteko egunero ordu bat bada ere berdina zaigu baina egi-ten dena euskara hutsez, gero denborarekin programak osatzen joango lirateke.

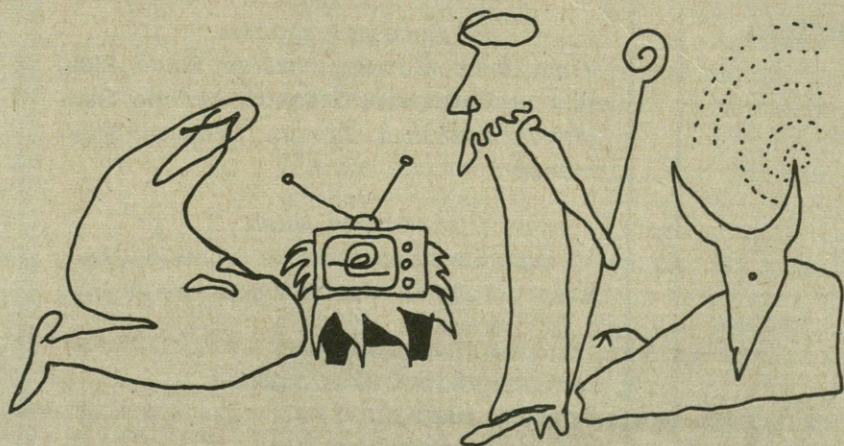
Ez dugu onartzen euskara berri ere egoera diglosikoan jarriko duen irratia edo telebista kateak.

Hau esan ondoren, prentsan agertuko ditugun ekintzak aurrera denok batera eraman beharko genituzke eta horregatik bertan parte hartzea bai euskaldun zaharrentzat eta baita euskaldun berrientzat guztiz beharrezkoa dela iruditzen zait.

«GABONETARAKO IRRATIA
ETA TELEBISTA EUSKARAZ»

Joseba

EUSKAL HERRIAN EUSKARAZ

ira kurbak mintzo

joxan apaolazari

JOXAN APAOLA-ZARI, uztailaren 19ko ARGIAN zuzentzen dizkidan aipamenak direla ta.

Aspaldiko kontuak aipatzen dituela uste dut, eta ez naiz gogoratzen zer testuingurutan aipatuko nuen sendagile batek Herri Batasunari emandako

erantzuna, koalizio honen drogar buruz artikulor batean esandakoa astakeria zela esaten zuena. Eta honela dio nere aipamen hari buruz Joxanek: «Honetaz baliaturik Iñaki Zubizarreta jaunak Herri Irratian, sendagile horren artikulua komeni zitzaizkion zati batzu hartu zituen eta eraso bota zion Herri Batasunari. Ezbaidarik ez dago Zubizarreta jaunak eskubide osoa zuela hori egiteko, nire iritziz, etika

urri erakutsi zuen arren».

Hasieran esan dudana bezala, ez naiz oroitzen nola izan zen nere aipamena, baina ezagutzen dut neure estiloa eginkizun horietan ari naizenean, eta badakit saiaturko nintzela sendagileak esandakoa errespetatzen, eta gainera nere aldetik ezer gehitu gabe HB-ri erasotzeko asmotan, eta hori nahiz eta pertsonalki pentsatu baduela HB-ak zer kritikatu ugari bai

drogaren asunto horretan eta bai beste mila aspektotan.

Eta azkenik esan behar diot Joxani ez dudala konprenitzen zer esan nahi duen esaldi honekin: «Ezbaidarik ez dago Zubizarreta jaunak eskubide osoa zuela hori egiteko, nire iritziz, etika urri erakutsi zuen arren». Eskubide osoa eta etika elkarren kontrakoak ote dira ba orain?

Iñaki Zubizarreta

JOSE ZINKUNEGIREN

OPTIKA DONOSTIAN

URTEETAN LANEAN OHITUA

Hernani, 4

DONOSTIA

Transportes

azkar

 s.a.

ERAMAN-EKARRIAK, KAMIOIAUNDIAK

Barcelona, Zaragoza, Valencia, Madrid,
Oviedo, Gijón.

Donostitik egunero:

Iruña, Bilbo, Gasteiz, Alicante, Elche, Elda,
Murcia, Cartagena, Granada, Almería, Santander,
Valladolid, Zamora, Palencia, Salamanca.

Astean irutan:

Malaga, Sevilla, Jerez de la Frontera, Cadiz,
Lugo, Coruña, Orense eta Vigora joan etorriak

Urrutizkiñak: 552650 - 552654

Apartado 1381

Hernanirako bide nagusian,
ERBOGIA hauzoan

DONOSTIA

MINTZAGAI

antinuklearrak berriz ere martxan

ARGIAREN, euskal kazetagintzaren, betiko arazoak direla eta, beste aldizkariak berria aztertu eta handik aste batetara hartzen dugu duk berri hori gaitzat. Egia esan, egoera hau ezin aldatu honek ohitu gaitu dagoeneko horretara, eta egoera guzietan bere alderdi baikorra bilatu behar diegunez —horretarako prest beti— gaiak epe luzeagotik aztertzeke ahalegina egingo dugu.

Gaurko honetan abuztuaren 24tik 30a bitarte Bilboko «Lemoizen Aurkako Nazionarteko Jardunaldiak» hartzen dugu gaitzat. Alde batetik, Euskal Herriak dituen arazorik larrienetako bat delako zentral nuklear honen erarikitzea eta honi buruz debatea sortzen saiatzen diren guztiak guk eman diezaiekegun laguntza eskasa merezi dutela uste dugulako. Bestetik gure aldizkari honek gai honetaz duen tradizioari jarraituz interesgarri litzatekeelako gaurko honetatik hasiz eztabaida sortzea. Non agertuko liratekeen gai honi buruz euskal munduan dauden iritziak. Eztabaida eta informazio beharra ukatuezzinezko beharrak bait dira.

* * * *

LEMOIZ APURTU

EZTABAIDA SORTU

Eztabaida beharraren aurrean norbaitek urratsik eman badu hauek antinuklearrak izan dira. Eta hain zuzen arrazoi hau izan zen hasiera batetan behintzat jardunaldi hauen arrazoi eta funtsa.

Erakuntza jo eta ke aritu zen batek esan zigun bezala: «Garbi dago zentral nuklearren aldeko indarrek zentrala eraikitzeke ahalik eta eztabaida gutxien izatearen atzetik dabiltzala. Lehenbizi egin eta gero hitz egin da beren jokabidea. Eta guk honen aurka «hitze-giteko» denbora eta tokia bilatu behar dugu. Jardunaldi hauek hori bilatzen zuten eta neurri haundi batetan behinik behin lortu dela esan dezakegu. Lortu ez dena, noski, eusko Gobernu edo Iberduero eztabaidara ekartzea

izan da. Bainan azken finean hori ez zegoen gure eskutan. Ahalegin guztiak egin dira etor zitezen eta ez dute nahi izan. Jandeak odorioak atera ditzake horretatik. Gehiago atsegin zaizkiela alegia, erantzunik jasoko ez duten lekuak monopolizatzea».

Orain dela bi aste bukatu Jardunaldi buruz aritzeak eratu zuten eritzi lasaia, hau da, balantzea jasotzeko aukera ematen digu. Honekin batera Jardunaldietan zebilen jendea eta kanpotik ezikusia egiten zieten eritzia. Jo dezagun bada harira.

BALANTZE GISA POZA

Jardunaldien egiteraua agertu zenean sortu zen harridura ez zen hasierako egitarauan zetozen izen garrantziagatik bakarrik sortu. Azkeneko hilabeteetan, otsail gogor haren jarraipenean, Iberduerok eta indar nuklearzaleek zirudien zeramatela inizatiba. Orduarte ez zen ezagutu nuklearren aldeko hain eraso gogorrik.

Euskal Herri osoan ezagutu diren manifestaldirik gogorrenak

eragin ondoren Lemoizen aurka-koak gutxiturik eta eskasturik azaltzen ziren, herrikoi masa mugimendu guztiak bezala.

«Jardunaldiek apustu gogor bat suposatu dute talde antinuklearrrentzat. Ahal ziren indar guztiak batu, herrietako festetan taberna pila bat antolatu, pegatinak, kartelak, eta abar salduz behar zen dirua bildu eta berriz ere antinuklear mugimendu zabal eta indartsu bat osatzeko inizatiba hartuz orain arteko ekintzarik zaile eta abertsenean sartu ginen». Eta gaur egun apustua irabazi dutela diote: «ondorioak ikusteko gaude oraindik, guretzat, jardunaldiak azken burrukarako lehen urratsa izan dira. Alde batetik argi gelditu da Lemoizen aurka eta LEMONIZ APURTU kontsignapean Euskal Herriaren zati garrantzitsu bat dagoela. Larunbateko manifestaldiak, azken denboraldiko manifestaldirik haundiena izanez, erakutsi duen bezala. 25.000 pertsona baino gehiago bildu ziren eta opor garaian gainera. Beste alde batetik aste osoko lanean, txar-la, debate eta abarretan, hainbeste jende ikusiz eta hain giro ona lortu dela kontutan hartuz, antinuklearrretan genbiltzanok indartu egin dugu gure animoa. Eta zailtzean zegoen jende asko lanera bultzatu. Hortaz, Taldeak asko indartuko direlakoan gaude» esaten zigun Gasteizko gazte batek.

Egia esan Jardunaldiak eratzen ibilitako jendeen artean sortu den baikortasunak garbi uzten du; hauentzat behintzat, zein den apustuaren irabazle.

Hona batek esaten z iguna: «Euskal Gobernuak, PNVek bere Euskadi Buru Batzarraren bilera batetan eta Iberduerok berak guk bezain serio hartu dituzte Jardunaldiak, behintzat oztopoak jartzeko orduan eta izan zezaketen zama izan ez zezaten egin dituzten ahaleginetan. Baina eragozpenen aurrean arti geratu da asmo garbi baten inguruan beti aurkitzen direla aurrera jarraitzeko bideak eta honetan Herriaren babesa dugula. Iberdueroren presioengatik lokal batek huts egiten zigunean berehala prestatzen zen beste toki bat. Argirik gabe uzten gintuztenean

beti sortzen zen argia nondik hartu. Bai guk eta bai Iberduerok ba-genekien aste honek izango zuen garrantzia eta apustua irabazitzat ematen dugu».

EGITARAUAREN MAMIA

«Jadunaldi hauek itxura unibertsal bat izan dezaten nahi dugu, hauetan gure Herriko gizon, emakume, eta gure Herria atsekabertzen duten arazo guztiak bereganatuaz «zioten Jargunaldien eratzailleek aurkezpena egin zutenean eta asmo honekin bat deia egiten zuten taldeak agertzen ziren, beren desberdintasun guztiz elkaturik: Euskadiko komite antinuklearrak, Auzo Elkartek, Amnistia aldeko Batzordeak, Emakumeen Asanblada, EHGAM, Antimilitarista mugimendua, AEK eta langabetuen Taldeak elkartu bait ziren bakoitzak bere ikuspegi zehatza asmo orokorrari batuz.

Asmo honek hasieratik jaso zi-

tuen kritikak. Guk geurok ere Jardonaldiak hasi baino lehen jendeen artean jaso genituen mote honetako eritziak: «Ni Lemoizen aurka nago, nahiago nuke nuke martxan jarriko ez balitz, baina ezin dinat ondo ikusi borroka hori eta marikoiak nahastea».

Beste bat: «Feministek zer pintatzen dute asunto honetan. Lemoizen aurkakoak baldin badira hitzegin dezatela Lemoizen aurka, utz ditzatela beren rolloak beste batetarako».

Edo: «Oso negatiboa iruditzen zait denak zaku berean sartzea. Horrek indarra galtzera besterik ez garamatza». Batzuek Lemoizen aurka badaude ere beste gaiekin ez dute zergatik ados egon behar eta urrutiratu egiten dira».

Beste batzuentzat berriz ondorioa azken eritzi honen guztiz aurkakoa izan zen. «Neri oso ondo iruditzen zait, indarrak batzea in-

teresgarri delako eta bakoitzak bere zatitxoari begiratzen badio zatituak agertzen gara beti. Gero eta ekintza baterakoiagoak eta orokorragoak egin behar ditugu. Eta ikus dezatela denek lekua badutela».

Eratzaileek aste horretan alde horretatik bizi ahal izan dutena esperientzia berri eta aberats bezala hartu dute. «Barazo bakoitza beste ondoan jarriz eta denei hitza emanez gizartearen arazoen arteko lotura ikus daiteke eta funtsean arazoak sortzen dituen gizarte honen sarea ikuserazi. Oduan denok burruka berean sartuak gabiltzala garbi azaltzen da eta gizartearen ikuspegi orokor bat lor daiteke. Era berean hain beharrezkoa zai-gun gizarte berri horren oinarriak zeintzuk diren bilatzen hasteko sortzen diren eztabaidak behar beharrezkoak dira. Eta aste honetan oraindik nahiko desordenaturik eta... eman baldin badira ere, pauso haundi bat izan da».

Gure aldetik, aipagarrienetako gauza bat jendearen parte hartzea ikusi dugu. Mikrofonoen aurrean hain erraz sortzen den beldurra gutxitan ikusi dugu hain erraz sortzen den beldurra gutxitan ikusi dugu hain erraz hausten edo jende multzo baten aurrean hitzegiteak sortzen duen lotsa eta erabetasuna gainditzen.

Jende anitzek hartzen zuen eztabaidetan parte. Egia esan bazuten nekatzerainoko eta gehiago ere. Oraindik horrelako eztabaidetarako egiten bait ziren. Esoperientzi falta edo...

Gaien aldetik hiru zatitan banaturik: burruka antinuklearra; erre presioa eta herri zapalduen askatasuna; eta gizarte arazoak. Nuklear energetik hasi, gai hau ikutu daitekeen alde guztietatik aztertu, armamentismoa, OTANi eta blokeen arteko burrukari buruzko eztabaidak sortuz, langabezia, feminismoa, sexualitatea, hezkuntza, osasuna, hizkuntz zapalketa, adierazpen askatasuna, dibertsioa, etabar etabar ikutu ziren gaur egun garrantzizko diren gaien zerrenda osotuz.

Ordu berean lau edo bost saio ezberdin. Algortan, Barakaldon, Basaurin, Bilboko alderdi zaha-

rrean,... ezin denetara iritsi. Goiz eta arratsaldeko saioak, eta arratsan zinema edo antzerkia edo musika edo... Egian aste osoan orduak bete bete egiteko modua behintzat aurkitu zuten oraingo honetan. Pentsa: denetara hogeitabost hitzaldi edo debate baino gehiago, hamar antzerki inguru, zinemaldiak ere dextente, berbenak, dantza saioa, rock festibala zortzi bat talderekin,... edonor txudituta uzteko dataok.

Tartekaturik, ekintza saioak ere izan ziren eta espektakularrenak egunkarietan irakurri ahal izan ditugunak. Hilaren 26an, asteazkena, itxurazko nuklear itxipruak Bilboko kaleetan bi mila pertsona hankaz gora ikusteko aukera ematen zuen larunbateko murgiltze erradiaktiboa, Gorlizan egin zena, bostehunen bat lagun bizikletan bildu zituen martxa edo manifestapena. «Hogeitabost milatik gora bukaeran —esan digu antolatzaileetako batek— eta lotsagarria da zenbait komunikabidek manifestapen honekin egin duen jokua. Gobernadoreak lau mila eta minizipalek zazpi mila zirela esatean egin dutena. Manipulazio zital bat besterik ez. Eta, jakina, zenbait prentsak egin digun boikotaren seinale».

Azkenik, poliziak erasotu zuen Lemoizerunzko ibilaldiarekin amaitu zen astea.

Mintzagai batetan eduki osoan laurdena ere esateko gai gehi-
gi.

BORROKA ALAIBAT?

Azken eguneko detentzio eta eriak, errealitatera bihurtu zituen aste osoan askatasun oasis batetan zirela uste suten buru ameslariak. Zeren salbuespen batzuk kenduz gero —Algortan txarla eztabaida bat deuseztu zuten—, ia aste osoa prolemarik gabe igaro bait zen.

Antolatzaileek beren aurkezpenean «Aldi berean, Jardunaldi hauek pozezko eta denok nahi dugun askatasunezko ahogoxo bat utxi dezaten» zioten. Eta asteen zehar maiz entzun zitekeen «burruka ez dago alaitasunarekin haserre» argudioa. Batzuen ahotan justifikazio gisako esaera bilaka daitekeena, baina aste honetan

borroka maila edo era desberdin eta berri baten seinale gestatu zena.

Mario Gabiria nafar ekologistak zioen eran «gure ekintza eta jarretan, bilatzen dugun gizarte berri eta ziriontsu horren ezaugarriak sartu behar ditugu. Ahal den mailan bizi dezagun gure borrokaren bidez gaurtik egunen batetan lortuko dugun gizarte hori».

Eta pentsakera honek kutsatuta, gure historian zehar erabili diren burruka tankerak aldaturk sentitu genituen. Behar bada oporretako festa gogoak bultzaturik, jendearen alai nahiak beti bilatzen zuen Claudio Nadie aktore eta animatzaile apartaren eskutik, ekintzak orain arteko zentzu serio eta tragikotik alaistasun eta festa nola bihurtu.

SOC-eko andaluz hark bere azentu politaz esan zigun bezala: «La alegría que se respira da a las

acciones estas si cabe, aún más carácter subversivo, pues la gente entra en disposición de ánimo que le hace mentenerse en la lucha, y volver a querer juntarse y vivir».

Itxurazko istripu nuklearra eta Gorlizko txapuzoia horren adibide argiak izan ziren.

Kalean etzanda hiltzori karraixi itxurazkoak nuklearren auskako karraixi bihurtzen ikustea irudimenaren pausotzat har daiteke. Bide honetatik manifestaldiak sortzaile bihur daitezke. Eta mota batetakoak behintzat dibertsiozkoak ere bai noski. Nahiz eta honek Bilboko manifestaldiaren tipologia aldatzerik ez izan. Badaude eta, izan, hemengo tipologia mantandu eraziko duten haskodunak.

PUNTA GUZTIETAKO ABER-TZALEAK

Hasierako etgitarautek agertu zenera izenak nahikoa aldatu ba-

ziren ere, ez zion honek nazionartekotasunari ezer kendu.

Antolatzaileetako batek zera esan zigun, hasierako egitaraua asmoen egitaraua zela, betetzen saiatu diren agitaraua. «Agertzen ziren guztiei egin zaie deia, etor zitezen bideak jarri. Baina betikoen aldetik sumatzen ditugun presio eta oztopoak alde batetara utziz, etorri ez diren batzuk ezin zutelako ez dira etorri, eta beste batzuk Euskadiko egoera kanpotik ikusten den eran ikusiz eta hemango antinuklear burrukak duen esanahia ezagutuz beldur izatea ere posible da. Beldur hori norbaitzuek interesaturik eragin ote duten sumoa ere badugu».

Hala ere, baleen eldeko beren burrukagatik hain ezagunak diren Green Peaceboak, Beru eta Boli-viako indio nazioaren askatasunareko mugimenduko bi, eta Iparra-

mendiketako erreservetako india bat, Bobby Sands-en-Irlandako presoan azken gose grebako lehen hildako preso anaia Sean, Bretoiak, Holandesak,... guztien artean asteari halako erakartasun berezia eman zioten.

Zer esanik ez izan zela Espainol Estatuko nazio guztietako jendea Jaudunaldietan.

Eta aipagarriena, denon artean eta bakoitzak adierazten zuen bere herriarenganako abertzaletasunak lortu zuen giro berezia. Katalan, Galego, Andaluz, Irlandes nahiz indioak, herri zapalduen askatasun borrokak lotzen zituen borroka batu batetara.

Abertzaletasunak giro osoa kutsaturik izan zuen.

GIROA

Eta argirik ez zen falta izan. Iberduerokoek nahiezean laguntza ere eman zieten Jardunaldiei

beren jarrerarekin. Harritzekoa hala ere ez da Iberdueroren aurka eginiko ekintzak, hark kontrolpean duen argiaz baliatzeko orduan, oztopoak ere aurkitzea. Eta Iberdueroren aurkako ahaleginak berotu zuen hasierarik giroa. Bilbora bere kanpin eta zakuarekin egun batzuk igarotzera joan zena, iritxi orduko argirik ez zegoela eta... Iberduero. Zine batetarako pentsatua zegoan hizaldia kalean egin behar zela eta... Iberduero.

«Baina arazo guztiak konpontzen dira holakoetan eta kablea leiho betetatik jaitsi behar zelaedo... mila pertonak Plaza berriko harri hotzaren gainean eseririk igaro beharra,... aztopo txikiagi bihurtzen dira holakoetan, giroa hain ona denean», esaten zigun kastellano estuz italiar batek.

Ejekutiboz jantzitako Bilbo kapitala behigoz mila tankeratako jantzi eta pegatinez hornitu zen. Eta hormetan jardunaldiak aunuziatzen zituzten kartel urratuek, aldaketa hori norbaitek gustoko ez zuela agertzen zuen.

Baina horien gainetik, «LEMOIZ APURTU» kontsigna indartsu agertzen zen Bilboko alde gustietan. Horrek definitu bait du azkenean Jardunaldien izaera osoa.

Honetaz ere iritzi franko jasoen genuen Jardunaldien barri eta kanpoan. Orain arteko LEMOIZ GELDITU hura LEMOIZ APURTU bihurtzean «soberan dagoen radikalitasun kutsu bat ematen zaioo borrokari» zioten batzuek. Besteek ordea «borrokaren xedea argi utzi behar da, nahastuko gaituen interbiderik ez dugula onartuko garbi ager dadin».

Eta debateak bahintzat urrats bat irabasi du Bilboko Jardunaldi hauetan.

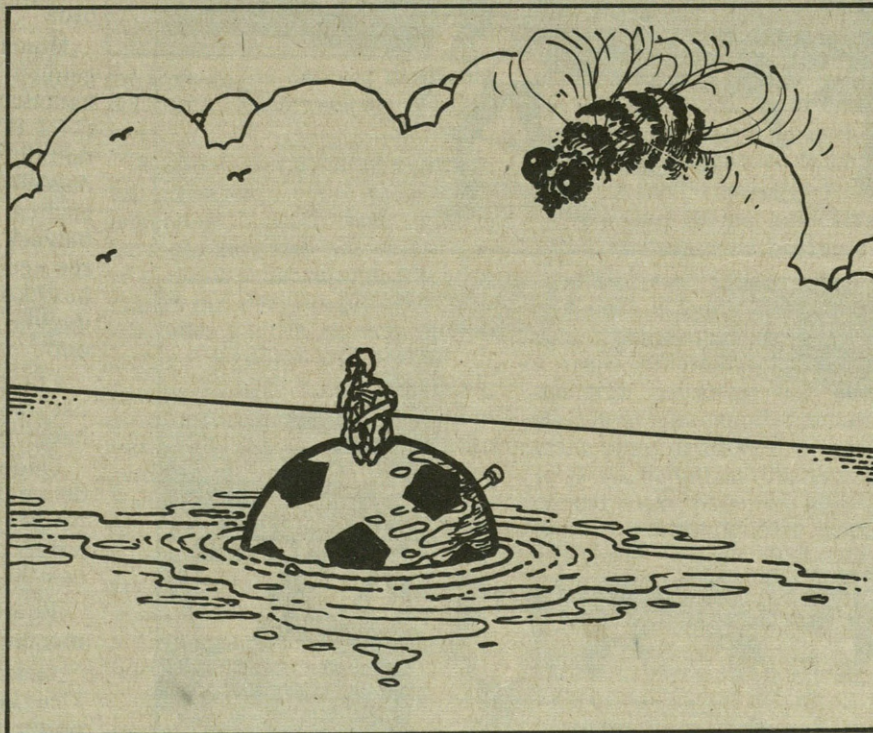
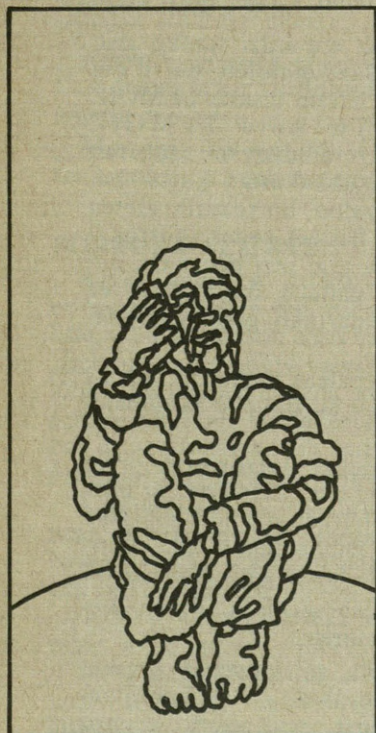
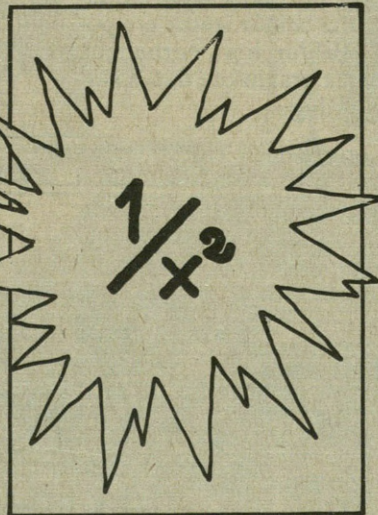
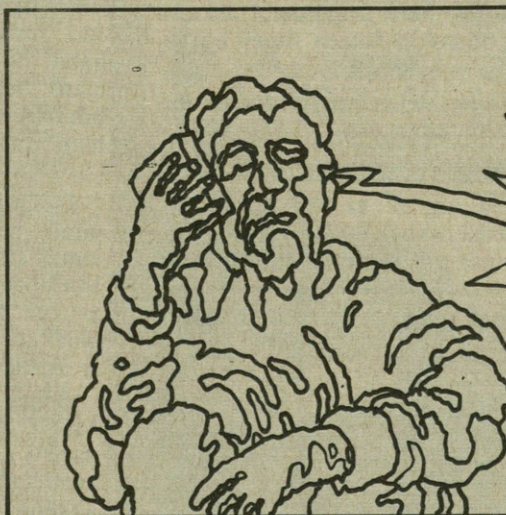
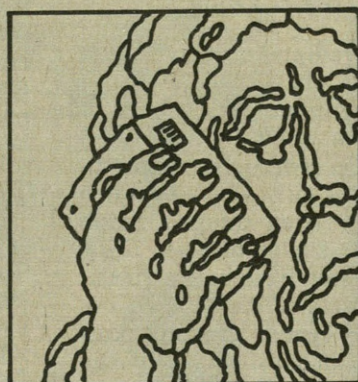
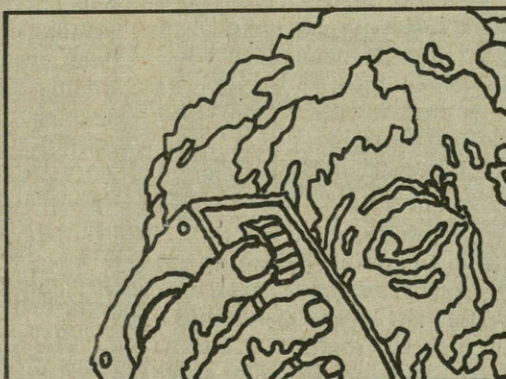
Ondorioak, Iberduerok orain dela gutxi esan zuen «hamar hila-beteren buruan Lemoiz martxan jartzeko asmoa dugu», egia bihurtzen bada laster gara ikustekoak.

Bitartean, geldirik diraut Lemoizko obrek.

Geldirik ez daudenak antinuklear taldeak dira. Aste honen ondoren indar berriz hasteko animoz geratu bait ziren.

1 Real Sociedad	32	18	6	8	48
2 Real Madrid	32	18	5	9	61
3 At. Madrid	32	16	9	7	46
4 Valencia	32	16	8	8	56
5 Barcelona	32	18	4	10	
6 Gijón	32	14	9		
7 Betis	32	15	6	1	
Sevilla	32	14			
Real Español					

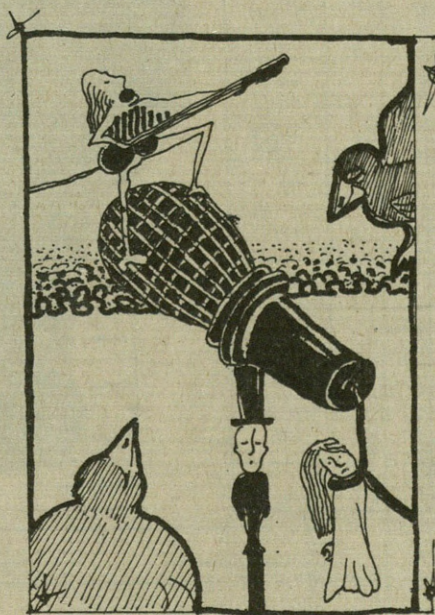
abeslarien eta musikaren masakratzaile bat

Idatzi nahi dudan kronika antzeko artikulu hau laburki adierazi nahi banu, honela egingo nuke: «Xoxo xoxoan, Cesarren inperioarekin aurkitu ginen Barakaldon». Bistan da irakurle ez duzula ezer konprenitzen orain artekoan. Esplikatuko naiz bada!

Azken aste hauetan Euskal Herriko komunikabideetan euskal abeslari eta musikari talde batek beren laneko dominioetan gertatzen diren ustelkeria batzuk salatuz egindako manifestu bat irakurri edo entzun izan dugu. Bertan salatzen denarekin eta ematen diren arrazoiekin ados natorrela adierazi nahi dut, bidenabar. Manifestu horri ez diot ezer kendu nahi. Halere, gehiagotu bai egin nahi nioke zertxo bat. Baina, ez dut nolanahi egingo adibide zehatz batekin baizik. Ez gehiegi maite dudalako horrela egitea, zeren norbera garen honi lotuegi agertzea ez bait dut batere gustoko. Baina, gauzari bere dimentsio osoa eta gordin gordinean aurpegia emateko horrela egitea dela egokien uste bait dut.

Banoa bada adibidea agertzera. Uztailaren 11-an, larunbatez, Barakaldoko Herriko Plazan euskal kantaldi bat zelebratu zen. Espektakuloaren partaide emailak Maite Idirin eta Itoiz taldea ziren. Sonorizazio ekipoa Euskal Iparraldetik ekarria zen. Hitz batez esanda, biziki ona zela esan dezadan. Hogeitamar mila peseta kobratu zituela sono ekipoa-ren nagusiak kantaldi horretarako prestatzeagatik adieraztea aski aipagarri da. Sonoetan tekniko jardunle bezala Xoxoako diska estudioetan ari den Cesar zela ere azpimarra dezadan.

Zortzietan ohi direnezko entseioak egiten dira sonoekin. Maiteri bere txanda etortzean Cesar teknikoak ezin asmatuko balu papera egiten du. Orduan, Maitek, han hurbilean zegoen Barrabas Euskal Iparraldeko sonoaren arduradunari bere laguntza eskatzen dio. Honek eskurik ez duela sartu nahi adierazten dio, zeren, Xoxoakoe-kin horretan konbenituak direla.

Bederatziterdietan kantaldia hasten da. Herriko Plaza jendez beterik, gainezka zegoen. Maite da lehena bere espektakuloa egiten. Hasi orduko altabozak furrundaka gogor ekiten diote. Abotsa gaizki eta instrumentu laguntzaileak gaizkiago entzuten dira. Espektadoreok korrejituko dela espero dugu. Baina kantua joan eta kantua etorri ez da hobegutzen entzutea. Bigarren edo hirugarren abestian furrundakoa desagertzean txirrioka bi-ziak agertzen dira. Une batetan zera gogoarazten dit, frankismo garaian Parisko irratiari gure Herriko berriak entzun nahirik ezinean ibiltzen ginene-ko hura. Akordeoia entzungarri dela, bada bera ere ez zen entzuten! Eta kitarra gaixoa! Ba, joan zen udaran Aix en Provence-ko konkurtso internazio-nalean lehen saria irabazi zuen kitarrista iaioaren lan guztia alperrikako zen. Bere doinuaren kanala denbora guztian itxia egon zen.

Baina nabarmenena Emazteen fa-bore abestiarekin agertu zen. Abotsa

eta piano elektrikoa soil soilan par-taide zirela, alegia. Gainera, azpima-rra dezagun, piano hori, Itoiz taldea-rena zela. Hain zuzen, geroxeago, hain fin, ozen eta zuzen entzungo zen piano berbera, orain fitsik ere, arrastorik efe, tutik ere ezin entzun. Pianista ote horren errundun? Esan dezadan puntu hau argitzeko, delako pianista hori hamar urte hauetan Baionako Kon-terbatorioan erakasle dela eta lan ho-rretan ari dena. Are, dantzaldietako orkestra batetan ere luzez piano elek-trikoa jotzen ari izan dela. Eta abotsa? Gutienetik abotsa entzun behar zen. Zeren bertsolariarena bezala bakarrik eta narrubizian ageri den abotsa sono-rizatzeko ez da tutik ere jakin behar tekniko bezala edo ezer gutxi. Ba, hori ere ezin genuen entzun. Eta oraino abeslaria abots pindartxodun bat bali-tza...!

Harri eta zur bageunden ere orduar-te igaroarekin, horretan gelditzen gi-nen bigarren partea hasi zen binbitar-tean. Baina, bigarren partearekin be-hin behingoz laino beltzen azpitik ager-tzen den eguzkiaren modura sonoaren dizdiratasuna deskubritzen genduen. Orain dena eder, dena haundi, dena zu-zen bilakatzen zen teknikoaren langin-tza. Gertakizun honek txokaturik utzi ginuzten. Zer gertatzen zen galdezka hasi ginen. Sonorizazio ekipoa ez al da bada lehengo bera? Sonoetan ari den tekniko ere ez al da bada Maiterekin ari izan den berbera? Orduan nola lite-ke lehen itxurarik ere ez hartzea eta orain ezin hobeto egitea?

Ezpairik gabe, euskal abeslari eta musikari taldeak bere manifestuan sa-latzen dituen interesen sareak euskal musikaren itotzaile direla. Baina, bes-te maila batzuetan ere badira euskal abeslari eta musikarien arerioak. He-men aipatu dudan adibide hau espero dut aski hitzlari izango dela euskal musikaren etorkizuna defenditzeko bidean lanean ari direnzentzat.

Jokin Apalategi

Herria/ Auzoa	Non/ Donde	Ipia Plaza inscri- cion	Orduak/Horas de inscripcio-
Alegia	Intxaurre Elkartea	Iraila 21 Septiem 26	8-9
Andoain	Escola Nazionalak Culg.Ondarreta	" 14 26	8-9
Anoeta	Ikastolan	" 14 26	8-9
Antzuola	Eroski M ^{re} Karmen Usaindegia	" 7 25	
Aretxabaleta	Biblioteka Municipal	" 7 18	6-8,30
Arrasate	Amulatorio Zaharren	" 7 18	6,30-8,30
Ataun	Oargi Trotsaketa	" 7 25	8-9
Azpeitia	ALK- Bulegoan Udal Zaharren	" 15 30	8-9
Azkaltia	Iratzar Elkartea	" 15 30	7-8
Beasain	San Martin Enparan. Herriko Eskolak	" 25	4-5 8-9
Bergara	Seminario Arkupean Euskal Eskolako Bulegoan	" 7 18	12-1,30 7-8,30
Billabona	Zentro Parroquiala	" 14 26	8-9
Deba	Ainhoa Dendan/Irusta Dendan Kultur Elkartea	Urria.1-14	8-9
Donostia	(Ikus auzoak)		
Errenteria	Euskal Eskolako Bulegoan Oria Kalea ,2	Iraila 7 Septie. 18	5-9
Gabiria	Osinalde Elkartea	" 7 25	8-9
Hernani	Viteri Kultur Etxean	" 14 18	8-10
Idiazabal	Axeri Elkartea	" 7 25	8-9

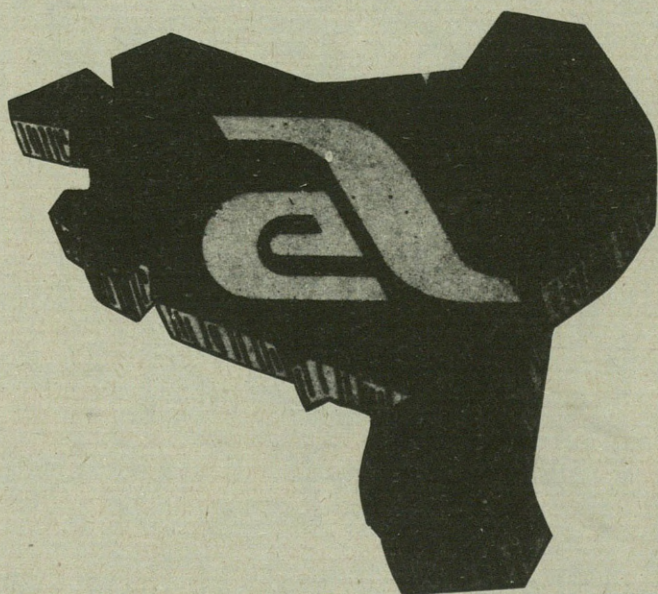
Itsasondo	Arama Liburutegia	Septiem 7 Iraila 25	8-9
Lasarte	C.P.L. Iñigo Loyola	" 14 18	8-9
Lazkao	Euskal Eskola Pax Etxea	" 7 25	10-12 5-8
Legaspi	Andueza Denda Aizkorri Kalea	" 10 20	lan orduak
Legerreta	Mirari Andereñoa (Arduraduna)	" 7 25	
Oñati	Herriko Liburutegian Biblioteka	" 14 22	6,30-8,30
Ordizia	Kale Nagusia Mayor,28-18	" 7 25	4-5 8-9
Ormaiztegui	Bardullarrak Elkartea	" 7 25	8-9
Pasaia Antxioa	Kesaldi Elkartea	" 15 30	7. tik aurrera
Pasaia S. Pedro	Euskal Eskolako bulegoan	" 21 25	8-9
Segura	Gasteen Elkartea eta Ikastola	" 7 25	8-9
Tolosa	Lizardi Elkartea	" 14 26	7-9
Usurbil	Udarregi Ikastolan	" 14 18	8-10
Zaldibia	Udaletxeko Bulegoan	" 7 25	8-9
Zarautz	Zigordia Kalea ,31 Euskal Eskolako bulegoa	" 14 19	
Zegama	Kontseju Taberna	" 7 25	8-9
Zestoa	Gasteen Zentroan (Ostiko lekuan)	" 15 30	8-9
Zizurkil	Zizurkilgo zentroan	" 14 26	8-9
Zintxerpe	Zurkaltz Elkartea	" 7-30	8-10

Altza	Tenencia Alcadia	14-22 Iraila	8-9
Amara Berri	Ikasbide Ikastola	7-22 "	5-8
Amara Zahar	Donosti-Berri Elkartea Amara Kalea	7-21 "	7-10
Antiguoa		14-24 "	7-9
Añorga	Sociedad	14-18 "	8-10
Astigarraga	Astigar Elkartea	14-22 "	7-10
Corazon de Maria	Corazon de Maria	10-19 "	7-8
Egia	Villa Salia Jai-Alai Aldapa	7-18 "	5-6 8-9
A.E.K.	Foru Aldundia -Diputazioa Plaza Gipuzcoa		
Euskaltegia A.E.K.	Sanchez Toca ,1	14-30	10-12 7-9
Gros	Groseto Auzo Elkartea	14-22	7-9
Intxaurrondo	Intxaurrondo Ikastola	14-22	8-9

Nahiz eta daturik jaso ez beste Herri hauetan ere AEK-k (Euskal Eskolak)
klaseak antolatuko ditu:

- Elbarren
- Elgoibarren
- Zumaian
- Mutrikun

aek eta euskaltegiak

Alfabetatze Euskalduntze Koordinakundea Euskal Herri guztiko euskal eskolen koordinaketarako eratutako erakundea duzue. Eragintza honetan lan sakona egin du auzo, herri eta herrialdeetako euskal eskolen (lehen gau eskolak) azpiegitura koordinatzen.

Bere helburu nagusia hizkuntz irakaskuntza da, euskararen irakaskuntza. Horretarako kontutan hartu behar izan ditu urte hauetan eman diren ikasle eta irakaslegoaren aldaketak.

Gaurko euskarazko ikaslea ez da, lehen bezala, abertzaletasunez edo motibapen politikoaz hasten euskara ikasten.

Egun, lanak beharturik hasten da asko eta asko. Honek lehenbait lehen eta ahal den ondoen, ikasi nahi du. Eifikazia eskatzen du normalean den bezala.

Azken urte hauetan esperientzia ederra lortu du A.E.K.k irakasle prestatzen, ikastaro intentsiboetan, metodologia eta didaktika materialeetan, e. a. Eifikazia horri erantzuteko erakunde serio, zabal eta ahalmentsuena dugu A.E.K.

Hau frogatzeko aski duzue bere eraginez sortutako didaktika taldeei eta hauen lanei begiradaxo bat ematea: hor dituzue adibidez Goiherriko materiale osagarriak eta «Urraspide». Saiatu da eta gogor ekin dio irakasleen prestaketari. Irakasleak prestatzeko ikastaroak antolatzen dituzte. Eifikazago delako irakasleen profesionalizazioa nahi dute. Irakasleak dedikazio osoz jarritz gero euskara irakasten gero eta kalitate handiagokoak izanen ditugu. Hau da, buru eta belarriz horretara dagoenak orduka ari denak baino ardura eta

gogo handiago ditu euskara irakasteko. Azkenean bere bizibidea da euskararen irakaskuntza. Ez dugu esango orduka dabilzanek ez diotela jaramonik ematen irakaskuntzari baina hauen kasuan badago beraientzat pertsonalki garrantzitsuago den beste zerbait: adibidez estudianteak, karrera ikasten eta euskarazko klasetaz txanpon batzuk ateratzen.

A.E.K.k bestelako irakaslea potentziatzen ahalegintzen da, irakaskuntza lan bezala hartuko duen irakaslea. Irakasle hau zenbait ordutan klaseak ematen arituko litzateke eta beste zenbait didaktikarako materialea prestatzen. Materiale hau E.H. osoan zabalduko litzateke.

Neguko eta udako ikastaroek erakutsi dute euskararen ikaskuntzan garrantzia handia duela inguramendu edo giro euskaldun baten eta baita ere ikastaro bakoitzeko lan orduak areagotzeak: Alde honetatik udako ikastaro intentsiboek eman dituzten ondorio onak ezagunak ditugu (hortxe daude Goiherriko barne ikastaroa eta Beterriko plangintzak hartu duen garrantzia).

Beraz 600 ordu behar badira edozein hizkuntza ikasteko, 180 ordutik gorako ikastaroak antolatu dira. Plangintzak egin dira neguko ikastaroen ondoren udaren intentsiboetan jarraitzeko aukerak emateko eta hasieratik bukaeraino programaketa zehatz batez euskalduntzearen prozedura guztian ikasleari garantia osoz, euskararen ikastea eskainirik. Plan guzti honen barru sartzen dira Euskaltegiak bete betean. Euskaltegietan lortuko da irakasle profesionala izatea, zerbitzu didaktiko bat eskaintzea auzo eta herrietako irakasleei irakaskuntza hobegotu dadin, eta euskal eskolen koordinaketa planketa baten barruan bideratzeko. Goiherriko martxan dago iadanik euskaltegi bat. Donostian irekiko da aurtengo ikasturtean beste bat. Beste herrialdeetan ere eraikitzea pentsatzen dute.

euskalgintza

araba euskaraz 81

*Eguna: irailaren 13.a.
Lekua: Olarizuko zelaia.
Txistulariak, sokamuturra, bazkaria, jaialdia, erromeria,... Azkenean Araba ere sartu da hegoaldeko beste probintzien hildotik. Hauteskunde, hitzjario, plangintza eta erremedio mirakuloso guztien ondoren arazorik ez bait zaie falta Euskal Ikastolei.*

Arabako Ikastolen Elkartea, Federazioa, da Araba Euskaraz 81 honen antolatzailea, probintzia horretako ikastoletan dabilten 5.040 haurren heuren bat biltzen duen erakundea. Diputazioak sortutako ikastolak eta Olabide Federaziotik aparte bait daude. Zazpi urte ditu Arabako Ikastolen Elkarreak, eta hasieratik Diputazioarekin harremanik izan badu ere kontakto horiek ez dira erabat finkaturik geratu. Horregatik, ikastola guztiek subentzioak badituzte ere, badira batzuk, Federaziotik kanpora, Diputazioaren babespe zuzenean daudenak: Gasteizko Ikasbidea eta Toki-eder, eta Aramaio, Laguardia eta Zieko-ko ikastolak. Diputazioaren babesean egoteak, bestal-

de, Federazioko ikastolen aldean medio askoz ere ugariagoz balia ahal izateko posibilitatea ematen die.

Olabide Ikastola bere aldetik joan den urteko azaroan atera zen Federaziotik, beste ikastolak ere benetan kezkatzen dituen bi arrazoi zirela medio: Federazioari legealdetiko errepresentatibitate falta zaiola eta bestetik badaudela ikastolen arduraren hartu behar luketen erakundeak, Diputazioaren «Servicio de Vascuence» delakoa eta Eusko Jaurlaritzak.

Beren medio urritasuna izan da, hain zuzen, Federazioko ikastolak antolaketa hau egitera bultzatu dituzten arrazoietakoa bat. Eta Araban gero eta sendoago ageri den euskaldun nahia agertu eta bultzatzea.

HAMALAU URTETA-KO BIDEA

Euskarazko irakaskuntzaren bidea **Izaskun Arruek** urratu zuen eskola haur talde bati bere etxean emanez... Ondoren 1967an sortu zen Arabako lehen ikastola, **Olabide**: industrigizon batek utzitako txalet bat, hiru andereño eta 85 haur lehenengo urtean. 1968an legeztatzea lortu

araba zazpi talde-bat euskararen alde

las siete cuadrillas de alava
unidas en favor del euskara

iraila, 13 - olarizu - gasteiz

ondoren, umeen kopurua eten gabe doa gorantz, eta 1971ean 334 ziren Olabideko ikasleak.

71etik aurrera, Gasteiz inguruan Durana, Ali eta Umandiko ikastolak sortu ziren. Eta bigarren foko bat Gipuzkoa eta Bizkaiarekiko muga ondoan hasi zen pizten, Agurain eta Aramaioko ikastolekin.

1977etik aurrera hasi zen ikastolen **instituzionalizazio** prozesua. Diputazioak, garai hartan lehen-dakaritzan Cayetano Ezkerra zuena, Federazioa ofizialki onartu zuen eta hau osatzen zuten hiru ikastola, Laudiokoa, Aguraingoa eta Olabide, «Servicio de Vascuence»

delakoan hartu zituen, hauek sendotzen ahaleginduz eta beste guztiei ere subentzioak eskainiz. Urte hauetan hasi ziren, bestalde, ikastolak Araba osora hedatzen, baita euskararen areatik urrutienik geratzen diren herrietara ere. 1977an Amurrión, Araia, Dulantzin (Alegría), Langraizen (Nanclares), Abetxukon, Kanpetzun eta Oionen sortu ziren ikastola berriak.

Gaur egun ikastolak homogeneo samar hedatuak daudela esan dezakegu, Zuia, Zigoitia eta Mendebaldeko haranak alde batetara utziaz: hauetan ez baita ikastolarik antolatzerik posible

izan. Arabako ikastola guztien artean **eskolaurrean** 14 gela osatzen dituzte, 2.732 haurrekin; **OHOean** (EGB) 82 gela eta 2.223 haur; eta **BBBan** (BUP) 5 gela eta 91 ikasle. Dena dela, gela eta ikasleen banaketa ez da homogenea, eta herri txiki askotan (Okondo, Artziniega, Zieko,...) eta hain txikiak ez direnetan ere ikastola eskolaurreko gelaz bakarrik osatua dago. **BBB** (BUP) berriz **Olabide** ikastolan bakarrik aurki dezakegu, Arabako ikastolarik haundienean: **1568** ikasle besterik ez!

Dena dela, Araban haur gehiago ere ari da euskara ikasten, eta ikastolen prolemtatikarekin zerikusi zuzenagirik ez badu ere, ezin ahanzi eskola **nazionaletan** euskara ikasgai bezala ematen ari diren **24.000** haurrak, datorren ikasturtean Udaletxearen **haurtzaindegietan** heziketa elebidun bat egingo duten 800 umeak eta lanbide hezkuntzak euskara ikasten dutenak. Hauek eta gaueskoletan dihardutenak Ikastolen arazoetatik at egonen dira ziur aski baina Olarizun hauen presentzia ere nabariko da.

ARAZOAK ETA ARAZOAK ETA ARAZOAK

Ikastolak sendotzeko problemarik latzena gutxi izanik oso sakabatuak egotean datza. Arabako herririk gehienak oso txikiak dira eta horietako ikastoletako ikasleen kopurua urria: ikasle gutxi eta gela gutxi; **Gazteiz, Laudi, Amurrio eta Agurainen** bakarrik osa daitezke benetako zentro egoki batzuk. Horretaz gain etxe falta izan da luzaroan ikastola gehienek jasaten zuten beste hutsu-

ne larria, azken urte hauetan Diputazioaren laguntzaz hori konpondu ahal izan badute ere. Erantsi horri ikastola asko euskararen mugetatik urrun egotea, Errioxan eta abar. Egoera hau gainditzeko erarik egokiena ikastolak eta eskola nazional edo publikoak bateratzea dirudi, eta Federazioek ere hortik ikusten dute bidea.

Finantzaketan ere ez da arazorik falta. Diputazioaren ikastolak alde horretatik lasaiago omen dabilta: kuota askoz baxuagoak, irakasleak ere hobeto ordainduak,... Eusko Jaurlaritzak bere aldetik ikastolen publikotasunerantz eramateko asmoak askotan azaldu ditu. «**Estatuto de Ikastolas**» delakoa askotan entzun dugu, eta Gober-

nuak udazkenean aurkeztekoa omen dio Parlamentuari. Horretan Federazioek garbi adierazten ditu bere eskakizunak: **ikasketak doan izatea, ikastolaren kudeaketa demokratikoa izan dadila, gurasoak eta irakasleak parte hartuz, irakasleak langile publiko bihurtu daitezela, kalitatea garrantzia dezala...**

Arabako ikastolek pedagogia alorrean ere badute buruhausterik. Jakin aldizkariaren azken alean **Lontxo Oihartzabal eta Antton Kaiferrek** aztertutako herrialde erdaldunduetan «**murgiltze**» (inmersio) sistemak erakarri dituen ondorio txarrak: ikasle erdaldunen traumak, hauen ikasketari atzeraketa, euskara ezin menderatua, haur euskaldunekin daudenean guztiek erderara jotzea,...

Arazo hauek Euskal Herri osoarenak badira ere, ia erabat erdalduna den Araba honetan oztopoak ugariagoak dira. Irtenbideak aurkitzeko azterketa sakonak behar. Eta horretarako dirua, gaur egun edo Diputazioak edo Eusko Jaurlaritzak bakarrik eskain dezaketen.

OLARIZU; ARABAKO EUSKAL BILTOKI

Errealitate esperantzagarri eta era berean larri hori dute gogoan Arabako Ikastolen Elkarteak hil honen 13an Olarizuko «**Araba Euskaraz 81**» antolatu dutenean. Batetik, arabarrei oroiterazi ikastolak hor daudela, euskararen heda beharra denon eginkizun dela. Eta bestetik sos batzuk bildu. Bilduko den diruarekin zer eginik ez da falta. **Udalekuak** eratu beharrek daude ikastolako umeentzat, ahal izanez gero euskara entzun daitekeen herrialdeetan. Eta Ikastoletarako **maisu euskaldun** etorria zaindu beharra dago. Horretarako antolatzen dituzte Arabako Ikastolek maisuentzako euskal ikastaroak, **Azpeitian**.

«**Eta euskal kulturari bultzadatzeko bat emanez igande eder bat pasatzeko aukera izanen du ikastolen inguruan dabilen jendeak, gaueskoletakoak, euskararen beharra sentitzen duen guztiak**» esaten zigun antolatzaileetako batek.

Norbaitek hala ere, Olarizura ezin joanik, bere laguntza luzatu nahi balu, kontu korrante hauetako batean egin lezake: Lankide Aurrezki 1.265-9; Gasteizko kutxan 13.981-6; eta Araba Aurrezki kutxan 17.341-7

Musika

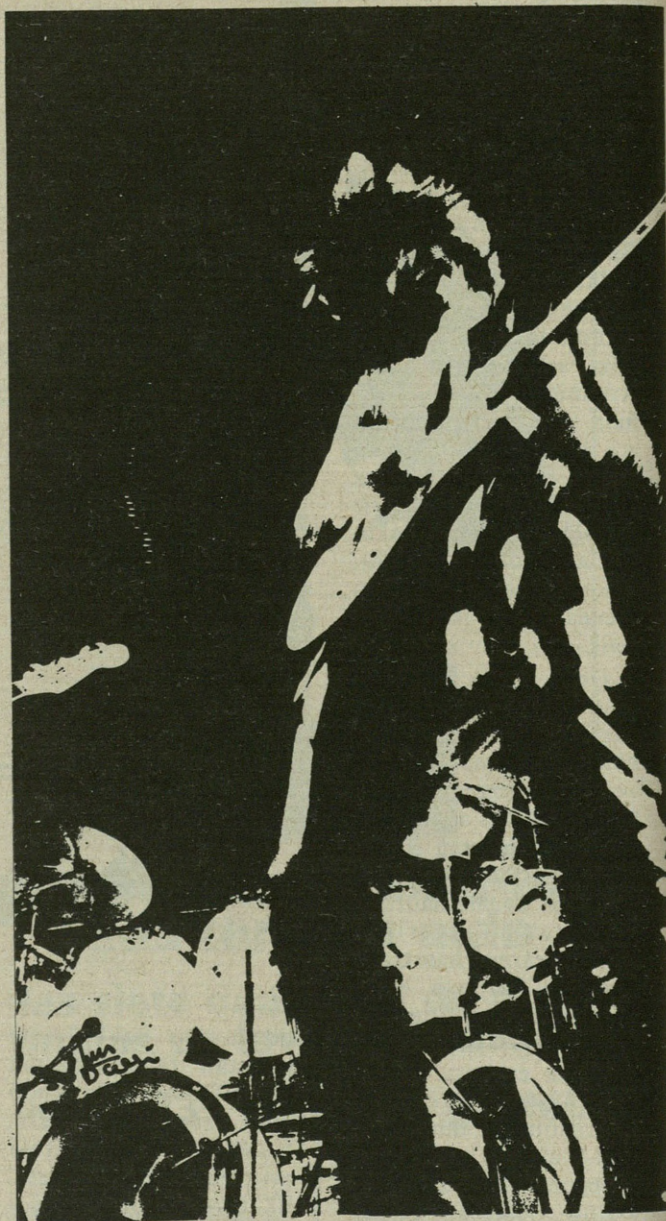
hiru ziren, hiru

Abuztuaren azken asteburuan, Bizkai aldeetan, hiru kontzertu, hasieran interesgarri, ospatu behar ziren; behar esaten dut denak ospatu ez zirelako eta ospatu zirenak ez behar bezala. Hiru jaialdi horiek honoko hauek ziren: ostegunez, Lekeition, Manzanita eta Gato Perez; ostiral eta larunbatean, Algortako Aixerrota landetan, Rock eta Folk jaialdiak Lemoizen aurkako jardunaldietan. Horietan sakontzen, musika eta giro, ahaleginduko gara ondoren datozen lerro kaxkar hauetan. Eta honaino iritsi bazarete animo eta segi aurrera.

Lekeitioko kontzertutxoarekin, pertsonalki,

interes berezia nuen, orain arte Manzanita zuzenean entzun gabe bait neukan. Bere musika enlataturik atsegina nuen eta dakizunez musiko guztiak zuzenean ia beti diferente mugitzen dira, eta Manzanita Andaluza izanik, eta andaluzak nolakoak diren kontutan hartuz, zerbait eskainiko zuelakoan hurbildu nintzen Karraspio hondartza gordetzen duen huri-
(To piropotxoa!). Non aurkituko nuen nire lehen sorpresa hondartzan ez zela jakin nuenean, Euskadin dauzkagun pilotaleku batetan baizik, haiek duten sonoritate goxo horietako batekin.

Herri honetan dauden ohituren artean bat da tokietara berandu iristea.

Eta honetan eskertu nuen gure atzerapena. Saioa 10etan hasten eta hasiera batetan Gato Perezekin, baina hara non gure sorpresa, eszena tokira talde bat igotzen denean, ez zelako han ez Gatoren bigoterik ez Manzanitaren handitasunik ikusten. Baina horrek ez zuen askorik iraun, batbatean argi guztiak itzaldtu egin ziren. Hamarrak eta hogeitabost edo erdiak izango ziren, berdin zaio, eta ez ziren hamabiak hoge gutxi arte piztu. Pentsa dezakezue, herri imajinazioak asmatu dezakeen ia guztia asmatu behar izan genuen ordubete

luze hura atsegin pasatzearen, gauza zaila beste alde batetatik.

Hamabiak laurden gutxitan igo zen Gato Perez eszenatokira, baina ez zegoen han saltsarako giro haundirik, eta zuzenean beti ikusi dudana bezala Katuaren saioa desastre huts bat izan zen. Beti bezala «De noche todos los gatos son pardos» kantuz bukatu zuen, eta eskerrak. Ez dut ezer berezirik katuen aurka, benetan.

Gero etorriko zen gau hartako izar itxoina, Sagartxo. Gatoren emanaldian frontoiko akustikak eragin handia izan ba-

zuen, Manzanitaren saioan haundiagoa, agian espero zena zelako. Andaluzak bere papera dexente bete zuen, lehen aipatutako eragozpen guztiak gogoratzen baditugu. Kantatu zituen espero genituen kantu guztiak: Paloma Blanca, Gitana, Verde que te quiero verde ibili zuen saioari hasiera emateko.

Publikoa berehala sartu zen giroan; nahizeta, irteeran tipo batek esango zuen bezala, esan zuenetik erdia baino gutxiago ulertu, jendeak gustora pasatu zuen. Kantuek uzten zituzten tarteark ongi erabili zituen eta erdi ijitoa dela osoa ez bada erakutsi zigun ondo. Musika nola egin zuen, eragina izan zuela gure gain eta abarrekoak ttopikoak lirakeke une honetan. Antolatzaileei kritikatzeko bat; nahiko txarto, txo!

Ostiralean Bilborako autobusa hartuko nuen kristoren rock jaialdia ikusteko asmoarekin. Hamarrak inguruan jende asko ikusten genuen Aixerrrotako landetara hurbiltzen. Eta beti bezala berandu hasi zen, ez ginen hontan ere garaiz iritsi eta heldu ginenean ez genuen gustoko gauzarik ikusi. Jende multzoa sarreran, bultzakadak, antolatzaileen amak gogoratu ziren eta haien aldetik makila batzuk altxa ziren, hondoan musika entzuten zen bitartean. Gaua ez zen bide onetik hasten.

Ulegarria da gazteek dirurik ez izatea, batez ere gazteon poltsikoetan, eta hara hurbildu zirenak gazteak ziren gehienak. Beste alde batetik ulagarria da, baita ere, 12 ordu ez direla osatzen debalde. Hor dago koska. Ia dena

ulergarria dela, baina guk ez genuen goizaldeko laurak arte sartzerik izan, ezingo dut beraz laurak arte gertatu zenaren berri eman. Beno hau ez da hain zehatza, Beat taldea aipatu beharrean aurkitzen dut nere burua, ikusi zituztenek gau osoko gauzarik onena izan zela bait diote.

Lauretan Leño ari zen biziki jendearen artean martxa banatzen, sarrera ona izan genuen. Madril-darrek bazituzten publikoaren artean zale ugari eta bere emanaldian aldameneko gehienok hitzak kantatu genituen; benetako rock bizia egin zuten Leñokoek eta beste batzuen artean «Este Madrid», «Maneras de vivir», «El tren» eta abar kantatu zituzten. Ondoren euskaldunak etorriko ziren: Niko Etxart, Magdalena eta Zarama. Ez gara asko geldituko lehenengoarekin, baina bai esan Nikok ez zuela taldea mailakoa izan, bestela ondo, hori bai bostetatik zazpitara nahiz musika txarra ez izan, jendeak erdi lotan pasa zituen, nekea egiten zuen.

Zazpirak izango dira ordu magikoa; Bilboko ezker aldeko gazte batzuk igoko ziren eszenatokira, Roberto eta bere lagunak, Zarama. Jendea esnatu zuten, altxako zen eta dantza egingo genuen. Zaramarekin ere ez naiz asko luzatuko. ARGIAren ale honetan Robertorekin egindako elkarrizketa interesgarri bat dator. Hori bai, nekatuak zeuden, ostiraleko 8,30etan Bilboko diskoteka batetan jo zuten eta zuzenean hamabi ordu pasa, Aixerrrotan rockaren bizia zabalduko zuten egunaren lehen argi izpiekin batera.

Euria ez da antinuklearra, ez, eta larunbat arratsaldean agertuko zen folk gaua izorratuz. Han ere jendea girotua zegoen eta ez zen gaua alferrik galdu. Imanolek, gallegoek eta musiko anonimoek alaituko zuten gaua lanbroaren eraginaren pean.

Antolaketa Txaluparen kontu zihoan eta egia esan ez ziren oso gustora ibili. Rockeroen kutixiak ugariak ziren eta Leñok beren bateria ibili nahi zuten eta ez zuten bestek ibiltzea nahi. Enborrek eta beste talde batek ez zuten joko. Hau duk hau rockero maiteok!

koak?»

– Bai... Nobela rosen mundu hori guztiz faltsua da... Mundu zoriontsu faltsu bat... Errealitatea beste bat da, eta ni, emakumeok bizi dugun zapalkuntza azaltzen eta salatzen saiatu naiz...

Maria Teresa Sesé eta Maite Lazkanoren artean alde handia dago orduan...

– Maria Teresa Sesé 30 urte pasa ditu Bruguera editorialarako nobela rosak idazten. Milaka idatzi ditu! Hilabetero lau, pentsa ezazue! Nobela hauek kakazarrak direla oso ondo dakit... Denak berdinak, gizon galantak, emakume eder eta gazteak, bukaera zoriontsuak... Bruguera behartzen ninduen hildo horretatik idaztea.

Egun batetik bestera, telebista zela, fotobelak zirela, kanpora bidali ninduten nobela rosarik ez zelako saltzen... Orain berriro eskatu didate eta beste hiru bidali dizkiet... Bueno, Maite Lazkanok, berriz, ez du mugarik idazten duenean, ez dago gai hau edo bestea idaztera behartua...

Horregatik dira, agian, ipuin tristeagoak?

– Ez dakit!... Baina ni horrelakoa naiz. Oso

pesimista. Neretzat bizitza bera nahiko tristetza da, eta ez pentsa horregatik gaizki bizi naizenik! Ez, ez... pozik bizi naiz, baina esango balidate «ate horretatik pasa eta hilko zara minik gabe!» nik uste dut pasako nintzatekela... Bizitza latza da, askok diote: «Ai, 20 urte izan banu!» Eta nik berriz pentsatzen dut «atzera berriro?» Berriro? Ez! Ez eta ez! Beti aurrera, bukatu arte, baina aurrera!

LITERATURA

«Anton Guzurretxe» nobela

Karlos Santisteban

Badira zenbait hilabete Agustin Zubikaraien «Anton Guzurretxe» irakurri nuela lehen aldiz, eta lehenik egin ez badut, oraindik orain badela komentariotxo bat egiteko egokiera deritzot, eta egin egingen dut.

Ni benetan arduratzen nauena kasu honetan, nobela honek «Txomin Agirre» delako saria irabaztea da. Niri, biziki kostatu zitzaidan nobela hau irakurtzea, hain da astuna, geldoa eta aspergarria. Idazkera berak (badirudike esaldi-zerrenda luze baten aurrean gaudela) begiak nekarazten ditu. Azken orrialdeetan, «Nun-Zer»-a be-

giztatzen badugu ere, hainbeste eta hainbeste eta hainbeste izenburu ikusita berrehun orrialde-tako nobela batetan, aise konturatzen gara txit sinpleki egituratua dagoela eta ez dela gaur egun munduan ikusten direnetakoak.

Agustin Zubikarai bere maisua den Txomin Agirreraren Euskal Herriaren geratu zaigu nobela honetan. Baina denbora luzea pasatu da Txomin Agirre egunetatik eta egungo Euskal Herria guztiz bestelakoa dugu. Agirreraren kasuan barkagarria zitekeena, ezin barka daiteke gaur egun.

Euskal literaturan gaurko munduan, gaur-

ko Euskal Herrian –gaurko problematikari– sustraituak dauden liburuak behar ditugu. Kasu honetan nobela hau gaurko Euskal literaturan bizi dugun egoeraren erakusgarri da, ezen sari garrantzitsu bat irabazi baitu. Zera galde geniezaieke geure buruei: ez ote zen nobela gehiago aurkeztu sarirako? Nobela gehiago aurkeztu ba-

zen, hau zela hoberena ondorioztatu behar da; edo bazegoen hoberik?

Dena delarik, hau penagarria da ene aburuz. Liburu hau (ohizko liburu-aipamenen batetan irakurterraza dela irakurri dut baina morala behar da amaitzeko gero!) gaurko euskal literaturarik hoberenetakoa baldin bada, bapo!

Agustin Zubikarai

"ANTON GUZURRETXE"

TXOMIN AGIRRE SARIA

REAL ACADEMIA DE LA LENGUA VASCA
EUSKALTZAINDIA
ACADEMIE NATIONALE DE LA LANGUE BASQUE

BIZKAIA
BIZKAIA
BIZKAIA

ipuingintza

maite lazkanorekin hizketan

Mariasun Landa
ARGAZKIAK: Edurne Lopez

Maite Lazkanoren izenpean Maria Teresa Sesé Lazkano, nobela rosen egile oparoa aurkitu dugu. Ez da halaere Corin Tellado, egunkari batek zioen bezala, baina idazle honek bezala, Bruger Editorialarako mila-ka ipuin rosa bidali duen 63 urtetako emakume donostiar bat baizik. Euskaldun berria eta «GARTZELAKO ATEAK» kontakizun errezen bildumaren egilea da.

* * * *

Atea zabaltzen denean bi txakurrek zaunka bizian inguratzen gaituzte. Presentazioak egiteko denborarik ez, txakurrek gure hitzak itotzen baitituzte... «Beldurra ematen al dizue txakurrek?» dio berak bi txakur builosoak nonbaitera eramaten dituen bitartean... Arratsalde sargori denez gero, gustoa ematen du Donostiako katedral ondoko pisu handi eta ilun horretan babesteak. «Non sartuko gara?» galdetzen digu Maria Teresa Sesék iripar zabal batez... Isilune zalantzatsua... «Goazen ene saloirak!» eta sukalde txukun eta handi batetan sartzen gara.

— «Euskara ulertzeko eta irakurtzeko ez dut oztoporik baina, hitzegiteko bai... Teoria

mailan, euskera erdara bezainbeste dakit, ez dut ulertzen zergatik dudan euskaraz hitzegiteko hainbeste zailtasunik... Aita aragonesa nuen, ama berriz bizkaitarra, euskalduna baina analfabeta. Txikitari, frantses eskolara eramanez ninduten, horregatik nahiz eta nerezat euskara zeharo arrotza ez izan, euskara hasiera hasieratik ikasten hasi behar izan nuen... Orain dela 10 urte... E.U.T.G.-en lau urte egin nituen; ba... halaere ez nintzen gauza euskaraz ezer esateko! Irakurri, idatzi, bai... Baina hitz egin tutik ez! Badakizue non askatu nintzen? Ba goizero Urgull mendira joaten naiz txakurrekin paseatzera, han jubilatutalde euskaldunekin ezaguna egin eta horiekin tiriki-tarraka hasi nintzen euskarari beldurre galtzen...».

Zigarro bat pizten du. Gezurra dirudi 63 urte dituenik emakume txiki eta ihur honek. Bizi biziak ditu begiak eta iripar handi, zoragarri bat, aurpegi guztia aldatzen duen iripar zabal horietako bat...

— «Orain ahal dudanez gehienetan euskaraz mintzatzen naiz. Kanean,

dendetan... baina halaraz ere zer zaila den euskaldun berrientzat euskaraz mintzatzen hastea! Begira, euskara ondo dakitenek ere ez dute pazientziarik hartzen gurekin... Antza denez, ez dute astirik hartzen gure zai egoteko eta nik bederen, euskaraz zerbait esateko, denbora behar dut, oso poliki egin behar dut bestela nahastu egiten naiz... Ulertzen? Bestalde, konturatua nago euskaldun zahar askok maizetan erdarara jotzen dutela... Horrek ez du barkaziorik! Ene iritziz, nazio batetako bereizkuntza nagusia hizkuntzan datza... Euskarari kasu honetan... Denok dakigu konkistadore guztiek zer egin duten menperatutako herrietan: berehalaxe bertako hizkuntza deuseztatzea! Guri berdin egin digute... Eta euskara ez badugu salbatzen, akaboa Euskal Herria! Hizkuntza da nagusia eta horregatik hasi nintzen euskara ikasten, hain zuzen...».

«Gartzelako atea», idatzi duzun kontakizun bilduma hori, zure euskalduntze prozesu honekin lot al daiteke ala helburu literario al dute?

— Ez, ez dute helburu literario al dute... Ene ipuinak euskarazko ariketa batzuk dira nolabait... Begira, ni euskara ikasten ari nintzen eta zerbait irakurtzeko eskatzen nuenean, badakizue zer gomendatzen zidaten? Ba, Etchepa-

re, Axular, Mitxelena eta abar... Bueno, bai, liburu horiek irakurri nituen baina nik uste dut euskara ikasten ari direnentzat ez direla oso egokiak. Beste irakurgai errezagoak eta interesgarriagoak behar ditugu... Alde horretatik, neure ipuinak euskarazko ariketa batzuk bezala har daitezkeela uste dut.

Erdaraz duzun idazteko «ofizioa»-k ere zer ikusirik handia izango zuen liburuskaren sorreran, ezta?

— Dudarik ez! Nik, neure bizitza osoan, idatzi besterik ez dut egin... Horregatik ariketa soilak egiteak asko asperitzen ninduen eta nahia go nuen zerbait kontatzea, kontakizunak idaztea... Horrelaxe sortu zen ipuin sorta hori. Ene alabak bulztatu ninduen ipuin horiek Txilardegiri erakustera eta honek Txabarriengana zuzendu ninduen. Geroxeago, Elkarrek argitaratu ditu. Orain, bigarren liburuskara bat argitaratzekotan nago... Nobela labor bat eta hiru ipuinek osatzen dute liburua. Esan didatenez, negurako azalduko da. Hirugarren bat, orain idazten ari naizena, nobela bat izango da, nobela nahiko luzea, abortuari buruzkoa...

Zure kontakizunetan, emakumeen presentzia nabarmena dela uste dut, baina harritzekoa da nobela rosen egile batengandik sortuak izatea... Ez al dira ipuin «rosakontra-

musika

bilboko rockeroekin

Iñaki Uria
Xabier Montoia

Oraino jardun baldin bagara astero, edo ia astero, gertatzen ziren kontzertuen berri ematen, kritika egiten edo besterik ez bazen gure iritzia apala azaltzen, pentsatu dugu komenigarria izan litzatekeela herri honetan ezkutuan, ganbara ilunetan, lonja zikinetan, beren lehen akordeak en-saiatzeko diharduten taldeekin elkar ikustea.

Izan ere talde ugari da-bil, hiri ingurutan batez ere, kitarraren adarraz erritmo bizi bizia eman nahian bere bizitzari. Ez da gauza berria taldeen izate hau. Ez dira ezustean basoan ateratako kimuak. Landatuak izan dira. Bilakaera luze baten topiko batzuren jarraitzaile baino, badute berri, marginatu, lurpekoaren freskotasun hori.

Rockaren fenomenoak asfalto gainekoa dugu. Horrexegatik jo genuen lehenbizi Bilbo aldera, han bertan ezagutzeko bertako giro rockeroa (eta ez hain rockeroa ere).

Ezagutu ditugun taldeak ez dira asko baina bai han egiten denaren adierazle. Gutxi hauek gainera besteei buruz hitzegin digute eta bada zerbaite.

Saiatuko gara beste zenbait artikulotan Gasteiz, Iruñea eta Donostiako martxaz jabetzen (ea ez garen bestaldekoetat ahanzten). Oraingoan «Vulpes» eta «Zarama» (gaztelaraz eta euskaraz) rockero gisa.

VULPES

Ez badakizue Vulpes latinetik omen dator eta «Las zorras» esan nahi omen duela zioten lehenbiziko aldiz Donostian, Iggy Pop-en kontzertuan elkar ezagutu genuenean.

Bilbora joatekotan gelditu ginen eta Arenaleko tabernan zerbeza batzuren inguruan ekin genion elkarrizketari. Hiru agertu ziren (lau dira). Nondik nora hasi pentsatu gabe, beraien aldetik aurrenengo interviua omen eta piskanaka piskanaka lagun, kide, kolega giroan aurrera.

ARGIA.- Harritzen gaituen lehenengo gauza guztiak neskak izatearena da, ez bait da batere normalea estatuan (Las chinask) ezik) eta gutxiago hemen. Nolatan izan da hori?

VULPES.- Begira ezak, gu neskak gaituk, rocka gustatzen zaiguk eta aurrera atera nahi diagu. «Las Chinas» txotxola batzu dituk, ez diagu haietaz ezer jakin nahi.

ARGIA.- Bai, baina zergatik zarete guztiak neskak? Zergatik baldin badago behintzat (normalean ez zaio inoiz galde-tzen talde bati mutilez osatua bada ea zergatik guztiak mutil).

VULPES.- Feminismoaz eta roilo horietaz ari al haiz? Ez, ez. Inolaz ere ez. Gu ez gaituk feministak, matxistak behar-bada.

ARGIA.- Zer talde du-zue? Nola osatzen da?

VULPES.- Ari-zorrita, ahotsak; Anarkoma-zorrita, kitarra; Ruth-zorrita, baxoa. Eta orain bateriarik gabe gaudek. Bagenian bat eta utzi egin ziguk. Orain gaude-nak duela hilabete batzutatik honuntz bildu gaituk. Lehen (Anarkoma ari da) ni ibili ninduan hortik zehar zenbait talde-tan. Duela urtebete egin nian Vulpes baina zazpi bider gutxienez jende-z aldatu diagu.

ARGIA.- Zer jotzen du-zue? Nola egiten dituzue kantak?

VULPES.- Punk-rock jotzen diagu; hori duk gurea. Musika Anarkoma-ekin egiten dik (Ari-zorrita ari zaigu orain-

goan). Letrak guztien artean. Jotzen dizkiagu bertsioen batzu ere, Ramones-enak, e.a. Vicius gustatzen zaiguk, Stoo-pes ere, buen Iggy.

ARGIA.- Olatu berriaz zer?

VULPES.- Ez zaiguk ezer gustatzen (eztabaidak agertzen dira tartean...). Bueno, Madrilgo olatu berria putapenikoa duk. Tontolapiko dirudun gazte inozo batzu besterik ez dituk. Alaska gorrotatzen diat bereziki: lerdea dario, babosa hutsa duk.

ARGIA.- Jende aurean jo al duzue?

VULPES.- Behin bakarrik oraingo. Bilboko diskoteka batek sari bat antolatu dik eta han jo diagu. «Tope» duk diskotekaren izena. Nazkagarria duk diskoteka eta bertako giroa. Atezainak eta kamareroak matoi hutsak. (Ikusi ahal izan genuen bezala guztiau egia zen).

Begira, hirurogeita hamar talde presentatu gaituk, gauza oso ezberdinak egiten. Adibidez «M.C.D.» (rock gogorra egiten duen beste talde bat «McCagüen-Dios») agertu zenean iskanbila bat sortu huen eta diskotekatik atera egin zizkiaten. Matoi hutsak. Tongoak ere izan dituk. Guri «S.A.» (beste talde bat) gustatu zitzaiguan. Ondo aritu hituen.

ARGIA.- Eta zuek zer? Zer moduz? Nola erantzuten zuen jendeak?

VULPES.- Ondo, oso ondo. Hasieran beldurra genian. Txibatotik ez nian kitarra entzuten, goikoa gaizki sonorizatu zegoen. Baina jendea enroilatu huen. Mar-txa handia.

ARGIA.- Jotzen zenuenagatik edo neskak izateagatik?

VULPES.- Jotzen genuenagatik noski! Gu ere gustora izan gintuan. Pozik gaudek.

ARGIA.- Lehen ikusi dugu musika aldetik nondik zabiltzaten. Zer esaten duzue kantetan?

VULPES.- Bazegok bat «deja tu sitio de una puta vez» deritzana. Honelako gauzak esaten dizkiagu: «Somos zorras», «métete un pico en la polla», «prefiero acostarme con ejecutivos», «sexo sin amor». Aski duk, ez da? Ulertzen al duk nondik nora goazen.

ARGIA.- Alda dezagun gaiak. Ekipoz, lokalak eta kontzertuz zer moduz?

VULPES.- Ez diagu ekiporik. Lokalik ere ez. Beste taldeen lokaletan eta beraien ekipeakin en-saiatzen diagu.

ARGIA.- Talde asko ari al zarete Bilbo aldean?

VULPES.- Bizkaian zehar 60ren bat izango dituk. Martxarik ez omen zegok hemen, arraioa! Joder baietz! Musiko onak dizkiagu. Bilbo aldean: «Yunque», «M.C.D.», «Zarama», «Fase», «Crisis», «Rufus», «Snoopy», «Zen», «Corrupción», «Escorbuto», «N.634», «Orina cuajada», «G.B.G.-Enbor», e.a., e.a.

Taldeak bazeudek, ateratzeko posibilitateak falta dituk. Ez zegok pubik jotzeko. Ez duk kontzerturik antolatzen, nola aterako gaituk?

ARGIA.- Irratitan nola zaudete Bilbo aldean?

VULPES.- Muermo bat. FM Ser, berrogei printzipalak eta horrelakoak. Bazeudek, hala ere, pare bat jatorrak: FM Radio Juventud, Pa-

blo Cabeza zebilek hor, eta J.M.C., irrati pirata bat.

ARGIA.- Eta promotoreetaz eta diskaetxeetaz?

VULPES.- Hemen euskaraz ez baduk kantatzen ez haute plazartzen. Arrazista batzu dituk diskaetxeetakoak. Hemen ez duk kontzerturik bainan hostia! deputamadre izango huke Txalupakoak ondo enroilatzea. Zergatik ez dizkitek hemengo taldeak sartzen kanpokoan telonero? Bolo (Muskaria eta Chivatoko bat) prest zegok ezker aldean kontzertoren bat edo antolatzeke. M.C.D., Vulpes, Corrupción, Scorbuto eta Zarama (inbitatu gisa) izango ziratekeen taldeak. Zai gaude. Bitartean norbait animatuko balitz bateria jotzera (neska eta rockera) dei dezala (94-4354660 telefonora eta galde bezala Bolo-taz.

ZARAMA

ARGIA.- Nongoak zaretze? Bilbokoak bertakoak?

ZARAMA.- Ez, Santurtziarrak gaituk. Ezkerraldekoak. (Honela has zitekeen Aixerrotako zelaian jotzeko zai zeudelarik beraiekin egindako elkarriketa. «Tope» diskotekan jo zuten arratsaldean —lehen aipaturiko sariketan— eta irteeran elkar ezagutu genuen. Nekaturik eta izerditan. Koadrilan punk batzu).

ARGIA.- Roberto! hi euskalduna haiz, ez da?

ZARAMA.- Bai, bueno, saiatzen nauk. Orain «txungeraz» egiten diat, baina datorren urterako egingo diat benetako euskaraz.

Taldeko besteak (Robertok ahotsak egiten ditu),

Ernesto Alava —baterian—, Xabi Lasa —baxoan— (hau Xabi Alvarezen ordezkaria dago bestea soldaduska egiten ari bait da), eta Josu Manuel «Chuzos» —kitarran—, ez dakite euskaraz.

ZARAMA.- Gu sortu ginenean bi gauza egin nahi genizkian: euskal rock berria eta neska bat kitarra jotzen jarri.

Bai, hirurogeita hamazazpian hasi omen ziren taldearen asuntorekin. Santurtziko lagun batzu elkartu eta hasi. Kitarrak ez omen zekien jotzen hasieran, bateriak ere ez. Neska batekin klase batzu izan eta aurrera. Santurtzian bertan jotzen, festetan, e.a. Piskanaka piskanaka ateratzen.

ZARAMA.- Eibarren presentatu gintuan sari batetara eta azkenak gelditu. Desmoralizatuta erabat. Hau hirurogeita hemeretzi. Lokal txarra,

gaizki sonorizatua. Oso gaizki atera huen. Presentadoreak gainera erretiratzeko esaten zizkidan. Gero jotzen jarraitu genian gure herri inguruan, ezkerraldean. Jotzen baina uzteko asmoz.

Atera huen ordea Mandiopek 80 antolatutako sariketa. Jende aurrean berriro eta azkeneko agertzeko asmotan aurkeztu gintuan. Jo eta guztiak zoriontzen gintuzten. Gu harrituta. Finalera pasa eta bigarren gelditu. Horrekin kanta bat grabatzea lortu genian. Grabatzea eta diskaetxe inguru hori ezagutzea. Jaialdi batzutura deitu gintuzten eta jarraitzea erabaki genian. Eibarren, lehen aipaturiko sariketa horretan, hurrengo edizioan aurrenak geratu gintuen. Deputamadre!

Zaramakoak 19-22 urtetako gazte batzu ditugu. Guztiak estudianteak. Roberto Moso, kantariak, periodismo ikasten du.

ZARAMA.- Guri rokanrola gustatzen zaiguk. Rokanrol berria egin nahi diagu euskaraz. Arraroa duk Santurtzi bezalako herri ezeuskaldun batetan euskaraz ari tzea, latza, eta nekeza askotan, baina aterako diagu!

Zaramak (hiztegian begiratzen baduzue), beste esanahi batzuren artean zaborra, basura esan nahi du. Aski duzue Ibaizabal eta ezkerraldea begiratzeko konturatzeko Zarama Bilboko zaramatik ateria dela.

ZARAMA.- Kantetan kontutan hartzen diagu beti gure ezkerraldea. Badugu kanta bat ezkerralde deritzoguna. Besteak bildur naiz, goaz borrokarra, nahiko... ez dugu kanta askorik. Badakik, ez diagu ekiporik, instrumentoak justu justu. Lokalik ere ez. Ensaiaitzeko nahiko gaizki ibiltzen gaituk.

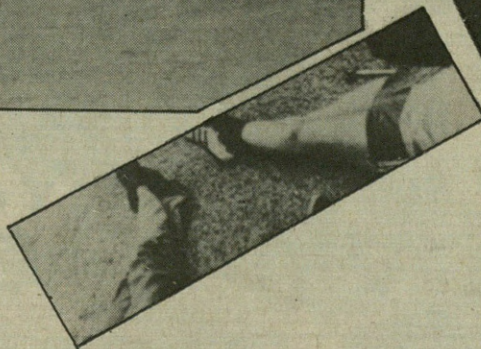
Hala ere ez uste talde berri eta nobato bezala agertzen denik. Tablak dituzte. Robertok ondo kantatzen du eta badaki eszenarioan mugitzen. Indarra du. Jendearekin sartzen da. Besteak atzean gelditzen dira. Baina martxa dute.

ZARAMA.- Bildur naiz, grabatu genuen kantak ate asko ireki zizkiguk. Gustora gaudek, jarraitu nahi diagu. Ea ekipoa lortzen diagun!

Bokadiloak jan, jertsia jantzi eta itxoitera beraien txanda. Azkenean guztia aidea gelditu zitzaigun.

Dena esateko eta dena esanda. Traba batzu gaindituz gero elkar konprenitzen genuen. Hurrengo batetan lasaia ikustekotan eta agurtu. Aurrera Zarama!

jardunaldiak? bai, oso ondo!

Jardunaldietan beti ibili ginen alde batetatik bestera, batetan entzun eta bestean galdetu. Hitzaldiak eta gero elkarrizketak. Posiblea izan dugu atzerriko mugimendu iraultzaile askoren berri zuzen eta zehatza izatea. Aldi berean hala ere, galdera bat egin genien guztiei gure borrokarekiko. Justu une horretan, Lemoizen aurkako jardunaldietan mamitzen zen gure borrokarekiko. Ea zer pentsatzen zuten jardunaldiei buruz? Beraien etortokietan zer suposatzen zuten eta balorapen bat eskatu genien. Adostasuna erabatekoa izan da: oso ondo!

GREEN PEACE, baleen ezhiltzearen alde dabilen organizazio bat, digu lehenik erantzuten:

«Begira, gu baleekin hasi baino lehen nuklear saio batzuren aurka aritu ginen. Baleetaz han arduratu ginen. Nuklear saio horiek itsasoko konstanteak aldatzen zituzten arauera, ohartzen joan ginen ba-

leengan izaten zituzten eraginak. Hasieratik izan ginen antinuklearrak eta ekologistak zentzu zabal batetan. Baleak desagertzen badira itsas ekosistema aldatuko da, Lemoiz martxan jartzen bada ere... Jardunaldi hauek positibotzat jotzen ditugu alde batetatik hemen geure arazoen berri emateko balio dutelako eta besterik guk ere hemengo berri jaso dugulako.

SANTI VILANOVA, Barzelonako kazetaria, «Userda» aldizkarian dabilena eta Harrisborgko istripuari buruz (beste zenbaiten artean) liburu bar argitaratu duena ere, gure galderari erantzuteko prest ageri zen:

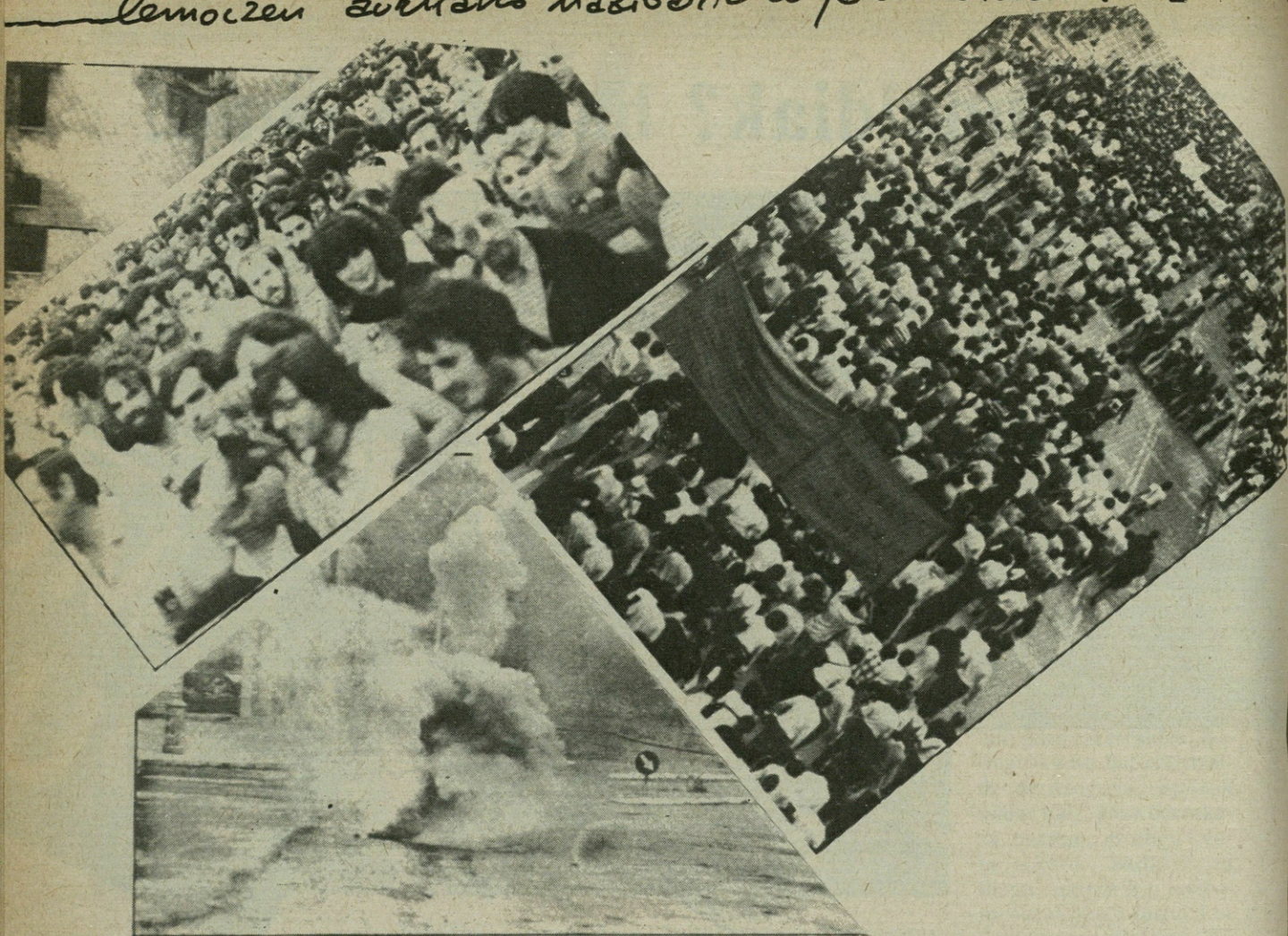
«Ni Kataluinako mugimendi ekologistan nabil eta inoiz ez dut ikusi horrelako topaketa zabalik. Nazioartekoa. Interesgarria duk hemen elkar ezagutze eta eztabaidatzea. Kataluinan beti teorizatzen ibiltzen gaituk eta praktikan eskas samar. Hemen ordea alde-

rantziz ibiltzen zarete askotan aurrena kolpea eman eta gero hitzegin, horrexegatik besterik ez bada pena merezi ditek. Eta ea Lemoiz gelditzen dugun!»

WINONA LA DUKE, E.E.B.B.tako laku handien ondoko inditarren erreserba batetako benetazko india. Azalgorria. Uranio mehatzen aurka, «Aita-tzartxuriaren» inperialismoaren aurka. Inditarren independentziaren alde.

«Izugarrizko antza dute geure eta zeuen herrien borrokek. Herri, hizkuntz zapalkuntzaren ondoan eta batera nuklear eta militar zapalkuntza dugu. Gure indioek lan egiten dute uraniozko mehatzetan, beren osasunaren kalte, yankiek ohostutako gure lurretan. Jardunaldiak aurrerantz emandako urrats bat besterik ez dira borrokan».

Manifestapenak ikusi genuen

gero, pankarta bat eramaten eta gustora zen.

SEAN SANDS, Bobby zenaren anaia. Jardunaldietan galdetuenetakoa. Bera presoetaz eta nazionalismoaz jardun zer gehienetan. Galdera zuzendu genionean hone-la erantzun zigun:

«Jardunaldi hauek herri bezala duzen nortasun eta indarraren adierazle dira. Indar kolonialisten aurka berdin egin behar da kartze-lan eta kalean. Zuek baduzue Lemoiz martxan jartzeko arriskua bainan baita ere ETA duzue ziur. Jarrai eta apurtu!»

PACO CASERO, S.O.C. (Nekazari sindikatokoa), andaluzia. Mila bider gartzelatik pasatakoa, zenbait gose greba eginda-koa, eta gelditu gabeen Andaluziako herriaren arazoak kalera-tzen aritzen dena.

«Beharrezkoa dugu herrien arteko solidaritatea. Euskal Herriak askotan failatu du horretan. Pen-

tsatzen dut herrien arteko harre-manak sendotzeko, berotzeko eta indartzeko neurtezinezko garrantzia dituztela jardunaldi hauek. Andaluzia puntan dago nukleari-zazio proiektuetan eta OTAN barruan sartzekotan dauden eta jarriko dituzten base militar yankie-tan.

Elkar lagunduz lortuko dugu zerbait. Behintzat demostratu du-zue ekintzak eratzen eta zalaparta ateratzen onenak zaretela».

MARIO GAVIRIA. Azkenik gure napar katxondo hau. Ez du presentaziorik behar: herriz herri jarduna zaigu hitzalditan, elkar-rrizketatan, debatan, e. a.

«Hi, txo, errepublika garaitik ez diagu honelako mugimendu subersiborik izan, hain subersiboa behintzat. Begira zenbat borroka mota lotu diren jardunaldietan. Hasteko antinuklearrak eta ekolo-gistak. Jarraitzeko herri-nazio

mugimenduak. Gero emakumeak. Naturistak. Bukatzeko rockeroak eta hyppiak. Zer gehiago? Garbi zegok: Lemoiz gelditu eta apurtu. Eta lortuko dugu, nahiz eta Calvo Sotelo -Reagan txikia- temosoa izan eta nuklearren alde egon.

Geldituko diagu zeren eta oso garbi gelditu duk herri honen erantzuna: ez diagu nahi; beraz, apurtu. Egun hauetan bildu dugun indar guztiau aprobetxatu behar diagu horretarako. Baietz hi, herri hau lahostia dela! Jardunaldiak oso ondo atera dituk, oso subersi-boak».

Geure aldetik eranstekorik ez. Zuek zeuek egin balantzea eta ate-ra konklusioak. Denetik izan zen Bilbon. Ez zen hasierako egita-raua betetzerik izan (anbiziosoe-giagatik). Egin zena ondo atera zen, batez ere jendeak ipini zuen borondaterari eta inprobisazioa-rako zegoen imajinazioari esker. Dena den gure ustez: oso ondo!

«MARITXU
argazkinobelak»

azkenean zu ere
bueltatuko
zara

aurkezten du:

aktoreen banaketa:

Maite Sagarzazu

Eneko Olasagasti

Josune

Idoia Guillenea, Maripi Solves

argazkilaria:

Luis Otaegi

gidoia, zuzendaritza

eta errealizazioa:

Mikel Antza

Josu Landa

Iñaki Uria

produkzioa:

Zeruko Argia kooperatiba

Bilbon, Maiatzak 31

Agur t'erdi!

Halako egun batean, edo gau batean behar bada, afalostean ziur aski, beroak jo gintuen eta Bilbori Bertso Berriak jartzea pentsatu genuen. Baina ez bakarrik jarri, kantatu ere bai, kantatu ahala salduz eta saldu ahala kantatuz (inork erosiko balu behintzat) aintzina ohitura zen bezala.

Bilboko Plaza Berriak igande goizetan halako tankera berezi bat hartzen du. Txori saltzaileek, txanpon eta seilu trukatzaileek, lora saltzaileek e.a.-ek bertara jotzen dute.

Geu ere berauon tartean sartu ginen, eta nahiz eta baten batek bere marmarrak entzuteko moduan haizatu txoriak aztoratzen genituen aitzakiaz, ederki hartu gintuzte bestela. Goiz guztiz aritu ginen tarteka marteka bertsoren bat edo beste inprobisatuaz eta paperean jarriak errepikatuaz. Eztarria ondo urratuta bukatu genuen, baina bazkaltzeko adina ere egin genuen eta pozik gaude.

Ale guztiak ez ziren agortu. Gelditzen zaizkigunotatik bidaltzen dizuegu.

*Besterik gabe***Iñakik eta Jonek**

Bilbo hiria gaitzat hartuta
hiru lau bat bertso berri
Lasa ta Aurrek jarri dituzte
hitza emanda elkarri.
Domeka goizez, ohitura den lez,
Plaza Berrira etorri
hemen ez dugu inor jango ta
umeak ere ekarri.

Garai bateko Bilboko urak
izan zuen patentea
gustuak eta burbuja haiek
txoratzen zuten jentea.
Ibaitik hartu, botilan sartu,
txorkoa jarri tentea;
gaurkoa berriz gustuz ezberdin
kolorez diferentea.

Ostiral gauez festa giroa
Bilboko Zazpi Kaletan
behin hamabiak heldu ezker
ezin sartu tabernetan.
Musika Rocka, kubalibreak
pentsamendua bragetan,
goiz alderako azaltzen dira
total eginda benetan.

Bigarren hontan eman ditzagun
bilbotarren seinaleak:
edatun onak, jatun hobeak
eta kuadrila zaleak;
kandela gabe ibiltzen diren
farol argiegileak,
mundu osoan ezagun dira
Botxoko Zazpi Kaleak.

Atso bakoitzak bere txakurra
hori ez dadila falta!
Batzuk katetik, besteak solte
zer ikuskizun galanta!
Udaberria hasi orduko
daude ozal edo alta,
lotsarik gabe kale erdian
arrak emeari salta.

Neska ta mutil, denen artean
izugarritzko korrua
batzuek salta, besteek kanta
zarata eta orrua.
Modan dagonez, zigarrorik ez
erretzen dute porrua,
erabiltzeko ez baldin bada
zertarako da larrua?

Debilidadade hauxe daukate
gura baduzue jakin
itsuak dira futbol kontuan
beren Athletic horrekin.
Irabaztea gertatzen bada
païtarrari fuerte ekin
mozkor galantak hartzen dituzte
galtzen badu ere berdin.

Jaietan berriz kaleak bete
nahiz zahar eta nahiz gazte
ahal baduzue Abustu aldean
hona hurbildu zaitezte.
Edari onak, Bilboko ura,
kalimotxo eta beste
gero berriro zutitu arte
ohean pare bat aste.

Kronika hontan astindu dira
Bilbo aldeko bazterrak
langile gutti aurkitu dugu
ia gehienak alperrak.
Udaberrian Kukuak jo du
Udazkenean Eperrak,
oraindik behintzat mantentzen gait
Umoreari eskerrak.

Afinatu ditzagun
arpa ta gitarrak
agur bilbotarrak!
hona ekarri gaitu
aurretik Iparrak.
Ximinia haundiok
ikuitzen izarrak
aberatsen fabore
pizturik su-garrak,
noraino heltzen dira
Bilboko indarrak?

Goiko Kale horretan
ba dira lagunak
andre jakitunak
izen gabeak dira
haien ezagunak.
Gizon bakarti edo
besterik ez dunak
Bizkaiko mutil zahar
eta alargunak
han bukatzen dituzte
parranda egunak.

Bilbori begiratzuz
ikaratu nor
ez entzun hau mesedez!
bizimodua hemen
ez daukagu errez.
Ez da ezer ikusten
zulo hontan berdez,
arbolarik ba al da
aldez edo moldez?
kea irensten dugu
haizearen ordez.

Zure gogoa bada
zerbait ikastea
ikasle gaztea
luzaro egon gabe
mugitu zaitea.
Letra Fakultatean
hartzeko parte
aukera bakarra da
sotana tarte
diruak zabaltzen du
Deustuko atea.

Zer txakur dotoreak
diren hemengoak
haundi ta sendoak
engrasatzen dituzte
arbola ondoak.
Zapatak lustratzeko
berriz mokordoak
ongi begiratuta
luzatu zangoak,
pila txikiagoa
egiten du mandoak.

Bilbok berotu ditu
hamaika tartera
eta faltrikera
bestela begiratu
Neguri partera.
Bizkaiko txoko hura
lapurrez bete da
zikin guztiak bildu
zaizkigu batera,
nolako jendea den
kontuak atera.

Hamaika jokalaria
ba dabil kaletan
eta ez txantxetan
maisuek bezalaxe
dakite berbetan.
Mila pare bat pezta
hartzeko ustetan
atzetikan beste bi
kartera bilketan,
laster sartzen dizute
eskua praketan.

Hogei garren mendeko
larogei ta bata
bertso zalaparta
Bilbo iratzartzeko
egin dugu karta.
Elegante jantzirik
trajeaz korbata
gaur azaldu zaizue
bikote aparta
egiak esan dira
zirti eta zarta.

nafarroako diputazioak zortzi milioi, eta besteek?

Prentsak jakinarazi digu Nafarroako Diputazioak zortzi milioi eman dizkiola aurtén Alfabetatze Euskalduntze Koordinakundeari, hau da: adineko pertsonak alfabetatzen eta euskalduntzen ari den erakundeari (AEK-ri).

Mundu guztiak esaten du Nafarroako Diputazioak ez duela maitate Euskara. Azken aldi honetan, jendea aspertzeko aina protesta agertu da komunikabideetan Nafarroako Diputazioaren kontra, euskarari buruzko jokabidea dela kausa.

Helburua bada adineko nafarrek euskalduntzea, Diputazioak eman dituen zortzi milioiak ez dira ezer. Baina, hala ere, komenigarri litzateke ikustea zenbat ematen dioten AEK-ri beste herrialdeetako Institutuzio Publikoek.

Euskal Herriko beste Institutuzio Publikoak, Nafarroakoak baino abertzaleagoak direla esan ohi da. Agintea dutenek behintzat, horixe aldarrikatzen dute. Eta agintea dutenen monagiloek ere bai. Horren froga bezala, esan digute euskara alorrean milioiak eta milioiak inbertitzeko asmoa dutela. Eta, dirudienez, inbertitu egingo dituzte.

Euskara alorrean milioiak eta milioiak inbertitzea beharrezko da. Baina adineko jende xheea euskalduntzeko, zenbat diru inbertitu ote du Eusko Gobernuak? Eta Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako Diputazioek zenbat diru inbertitu ote dute?

Gure herria osatzen duten ia guztiak, xheak dira; eta, beraz, xheok dira Euskal Herria egingo dutenak, egitea inoiz lortzen badugu.

* * * *

Gipuzkoako Diputazioak, adibidez, 600 mila pezeta eman dizkio AEK-ri. Eta Bizkaikoak, miloi bat. Nafarroakoak, ordea, zortzi miloi eman dizkio lan berdina daraman erakunde berdinari.

Abertzaleagoak ala Espainiaza-leagoak diren alde batera utziz, Gipuzkoak, Nafarroak baino 300 mila bizilagun inguru gehiago ditu; eta Bizkaiak, bi bider inguru gehiago. Eta, gaurregun, lau Diputazioek antzera xamar dabil-tza diruz. Konpetentziak, behintzat, hor daude.

Beraz, nafar xheak euskalduntzeko Diputazioak ematen duen proportzioan behintzat, eman behar harko lukete besteek ere.

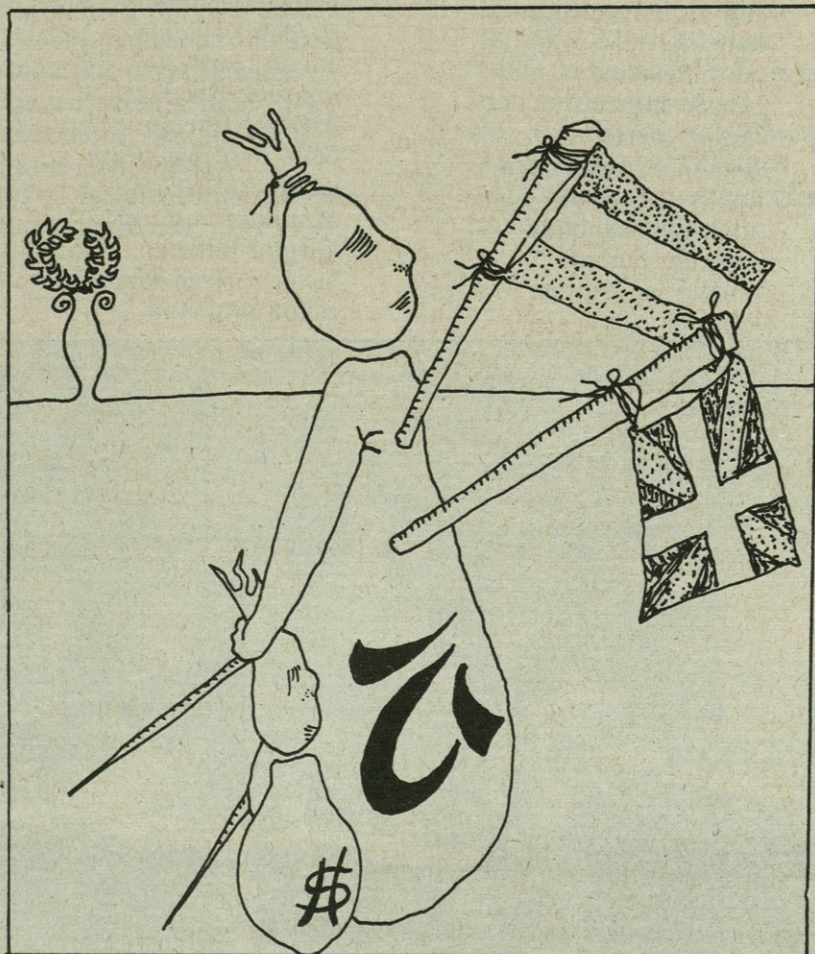
Nafarroako Diputazioak duen fama egiazkoa baldin bada, eskatzen dena ez da gehiegikeria; eta guttiago, ezina. Hala ere, guztiok gara konsziente diru horrekin ezin dela ezein herrialdetako jende er-

dalduna euskaldundu. Beraz, alferrik aldarrikatuko da euskara alorrean milioiak eta milioiak inbertitu direla, gure Baskoniako adineko pertsona xheak euskalduntzeko dirura ere iristen ez den kopuru hori inbertitzen dugun bitartean.

Baina, ea gero datorren urtean gertatzen den Nafarroako Diputazioak ere besteen pare ematen duela, diferentziarik egon ez dadin; eta ez, besteek Nafarroaren pare?

Edozer gerta daiteke gure artean. Hori bai; ez ginateke harrituko!

Julen Kalzada

Gipuzkoa'ko jakintza bearrak, iraunkor eta etengabeko ardura eskatzen dute. Bereziak eta ormenka edatuak izanik, elkar artu ta saillean egin bearreko lana.

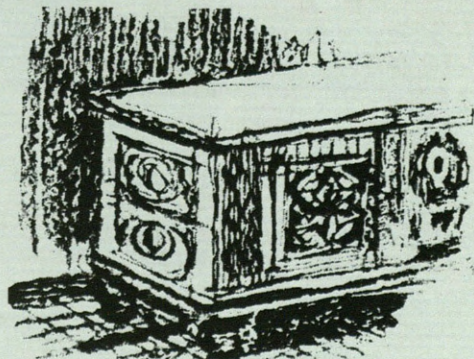
Donosti-Aurrezki-Kutxa'k lortutako etekiñak ez ditu erabilli oi banakako laguntzan, Gipuzko-erriaren onerako bai ordea. Zuri Kutxan jarritako diruak korritua ematen dizu baita orretaz gaiñera zu, Donosti-Aurrezki-Kutxa'ren bidez ekintza auetako lankide izentatu ere:

- Miramon'en, Arbide-Dorreak ber-eraiki, Bidebietan, "Moneda" izeneko baserria ta Azpeiti'n, Enparan-jauregia zar-berritu.
- Ateraldi-Argitaraldi-Gipuzko-Bazkunak eta "Dr. Camino" izeneko jakintza saillak, Idazti argitaratzea.
- Donosti'n, arduradun guzientzat irikia dagon, Dr. Camino Idaztitegia.
- Jakintza-ekiñaldiak, Donostiko Aretoan eta Gipuzkoa'ko 17 gela-nagusietan.
- Erti-Erakusketak, Eibar, Donosti ta Zumai'ko Aretoetan. Gipuzkoa'ko jakintza-lagundi ta bazkun askori, laguntza ta babes.

Jakintza sail
ontan ere

lankide zaitugu, Gipuzko-
erriari lagun egin bai diozu.

ZU ERE ONTAN LAGUNTZAILLE ZAITUGU

**IA EUN URTE DARAMAZKIGU GIPUZKO-ERRIAREN
ALDE LANEAN. IA EUN URTE!**

Gehiago irabazteko zerbitzu bat.

Soldaten Abonua

Soldaten Abonu-Zerbitzua honetan datza, alegia zeure soldata Kutxaren bidez kobratzen duzula, honela arriskuak baztertzeko dituzularik, egin behar dituzun kobrantza eta ordainketetan erosotasunik haundiena duzularik, eta ondoko abantaila hauetak baliatzen zarelarik.

111 Bulego Gipuzkoan

Gure sukurtsaletatik edozeinetan zure gestioak erabaki ahal izateak dakarkizun erosotasuna.

Probintziako Kutxazain Automatikoaren sarerik hedatuena

Egunez nahiz gauez, sarrerak egin, fondoak atera, taloi-liburuskak eskatu, kontu-laburpena eskatu etab. egiteko.

Zure eragiketaren orduko informazioa

Bizkortasuna eta segurtasuna

Sarrera eta Ordainketen helbideratzea

Soldaten Abonu-kontuan helbidera ditzakezu zeure kobrantza guztiak, (hartzekoak, transferentzia bidezko sarrerak, INSS

eta INSALUDen laguntzak, adibidez pentsioak, istripuak, desheplegua, etab) halaber, erosotasun guztiz egin ditzakezu zeure ordainketa guztiak, (argi, ur, telefono, gas, ikastetxe, sozietate, kontribuzio, zerga, etabarren ordain-agiriak).

Kreditu Automatikoa

Zeure soldata Kutxaren bidez kobratzeagatik, horregatik bakarrik KREDITU AUTOMATIKO bat berehala eta Kutxaren beste kreditu edozein lor ditzakezu.

6.000 Txartela

6.000 Txartelaren bidez Aurrezki Kutxa Konfederatuetak 8.000 bulegotan dirua atera eta zeure erosketak 300.000 establezimendu baino gehiagotan ordaintzeko modua daukazu.

6.000 Autoa

6.000 Autoa taloien bidez, zeure ibilgailuarentzat erregaia eta beste zerbitzuak lor ditzakezu.

Kultur eta Gizarte-Ekintzak

Institutu onkolögikoa, Buru-elbarrientzako ASPACEko diagnostiko eta ikerketa-zerbitzua, Literatur Sariketak sail berezitan euskaraz eta gaztelaniaz, Pintura eta eskultura-lehiaketak, hitzaldien, emankizunen ikastaroak, etab.

Eta zure seme-alabentzat, Gaztetxoaren Elkartea, Goienetxe eta Ribavellosa-ko Haur-udalekuak, Gazteen Elkartea, ikasketa-beka eta heziketa profesional edo unibertsitate-mailako ikasketak egiten diren "Don Bosco" Hiri Laborala, Nazaret Zentru Kulturala, E.U.T.G. etab. dauzkagu.

SOLDATEN ABONU ZERBITZUA

GIPUZKOAKO AURREZKI KUTXA PROBINTZIALA